ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5544 ԱՊՐԻԼ 20/3 ՄԱՅԻՍ 1904 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 16 ՍԷՖԷՐ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5544

درعليه‌ده غلطه‌ده ﴿آره‌ولك﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրուածք պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ու ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

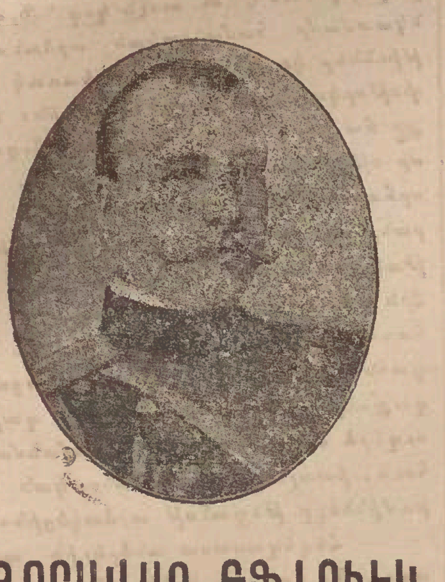

ԶՕՐԱՎԱՐ ԲՖԼՈՒԷԿ
ՇՏԱՄԱՆԱՏԱՐ
ԲՈՐԹ.-ԱՐԹՈՒՐԻ ԱՄՐՈՑՆԵՐՈՒՆ

ԿԵԱՆՔԻ ՆՊԱՏԱԿԸ

> «Շինէ՛ նպատակ մը, որ կարենայ ամբողջ կեանքիդ նպատակը ըլլալ»:
> ՏԻՏԸՐՕ

Ապրելը բան մը չպիտի արժէր երբեք, եթէ կեանքը բարի նպատակ մը չունենար իրեն համար: Կեանքի նշանակութիւնը եւ արժէքը իր ընտրած կամ ընդգրկած նպատակով միայն կրնայ գնահատուիլ:

Ոմանք կը խորհին թերեւս, թէ ապրելն է կեանքին նպատակը, կ'ըսեն կը թմին երկարելու համար սխալմամբ նպատակ կարծուած կեանքի մը օրերը: Ընդհակառակը կեանքը միջոց մըն է միայն օգտակար նպատակի մը հասնելու համար: Անիկա չղչարժի մը դերը միայն կը կատարէ, տարիները, կառքերու երկաթագիծ չարքի մը պէս չղչարժէն քաշուած, կը մօտեցնեն մարդը հետզհետէ այդ նպատակին, որ ընտրուած ըլլայ խղճամիտ քննութիւնով, եւ որ կոչուած ունենայ ըլլալ ամբողջ կեանքին նպատակը կազմելու:

Սերունդը, որ հինին կը յաջորդէ, այդ աննպատակ կեանքի ամենէն չօչափելի ապացոյցները կ'ընծայէ օրէ օր: Հինները, գիտէին իրենց մանկութեան օրէն, թէ ի՛նչ պիտի ըլլար իրենց մասնակի, յարաբերական նպատակը, ապրելու կոչուած աշխարհին մէջ. չատ աւելի հանդարտ խղճմտանք մը ունէին իրենց ծոցը: Որովհետեւ գործի ու զբաղումի համոզուած ընտրութիւնը, արդէն իսկ ժամանում մըն էր նպատակին. քանի որ մեծագոյն դժուարութիւնը կարենալ ընտրելուն մէջ կը կայանար: Ոսկերիչի աշկերտը, միեւնոյն կեանքը կ'ապրէր չարունակ, մինչեւ այն օրը, երբ վարպետները կը համախմբուէին՝ աշկերտին տալու համար վարպետ ըլլալու իրենց կամքը: Տարիներ, ամբողջ տարիներ անոնք իրենց ակռան կը սեղմէին, կը համբերէին յանդիմանութիւններու, կը կատարէին անանկ ծառայութիւններ, որոնք ուղղակի աղերս մը չունէին թերեւս իրենց ընտրած արուեստին հետ, եւ որոնք պարզապէս արդիւնք էին վարպետներու քմահաճ կամայականութիւններուն. բայց անոնք այդ ծառայութիւններուն ալ յանձնառու կ'ըլլային անտրտունջ համակերպութիւնով, մերթ նահատակի մը տխուր ժպիտին տակ պարզած իրենց ցաւագին դժգոհանքը, մի միայն վայրկեան մը առաջ իրենց թեւը անցընելու համար արուեստին ոսկի ապարանջանը:

Հիմա կեանքի նպատակին այդ ընտրութիւնը դիպուածական բան մը ունի իր մէջ: Առեւտրական մէկ ձեռնարկէն միւսը թռչելու վազք մը եղած է կեանքը մեր մէջ: Անոր համար օգտակար նպատակի մը հասնելու կարողի թափը, հոգեկան արիութիւնը եւ համբերութիւնը կը պակսի իրենց մէջ: Երիտասարդները հիմա համոզուած չեն կարծեր անհատական նպատակի վարդապետութեանը. իրական համոզումը կը պակսի անոր մասին: Եւ ալ մի զարմանաք, երբ կը տեսնէք երէկուան կօշկակարը, որ վաղուան գրագէտը կը դառնայ, երէկուան վաճառականի գրագիրը, վաղուան խմբագիրը, եւ երէկուան ընթացողը, վաղուան յանձնակատարը: Այդ անհաստատ ոստոստումը ինքնին ապացոյց մը չէ՞, թէ երիտասարդութիւնը չատ հեռի կը գտնուի տակաւին իրապէս փնտռուած ու ընտրուելիք անհատական օգտակար պաշտօնին գիտակցութիւնը ունենալէն: Որչափ ատեն որ այս խոլ վազքը չարունակէ կեանքի ջախջախող ծըփանքներուն մէջ, երբեք մեր փողոցները չպիտի դադրին թափառականներու անվերջ տողանցութենէն, այն երիտասարդներուն, որոնց կեանքը, անոր ըմբռնելի թուած հոգեկան հրճուանքները, անոր մատակարարած երջանիկ մխիթարութիւնները գերագոյն պատիժ մը հետ պիտի չփոխեն, յուսահատներու տմալ ու քայքայող յուսահատութիւնով:

«Շինէ նպատակ մը որ կարենայ ամբողջ կեանքիդ նպատակը ըլլալ»: Տիտըրոյի այս քանի մը բառերը պանդիրեան աւիշի մը պէս իրենց մէջ պինդ կը պարունակեն կեանքին գերագոյն երջանկութեան գաղտնիքը: Ամբողջ կեանքին յարմարող նպատակ մը, մեզի սիրցնել պիտի տայ կեանքը իր բոլոր դիմայեղութիւններուն, իր բոլոր յեղաշրջումներուն մէջ, որովհետեւ ո՛ւր որ սիրուած է նպատակը, ինքնին սիրելի եւ դիւրատար կը դառնան անոր հասնելու ալ միջոցները: Նպատակին պաշտամը իր ետեւէն կը բերէ կեանքին ալ պաշտամը, եւ այնուհետեւ կեանքը երջանկութեան բուրաստան մը, խղճի պա՛րզ երեւութականութիւն մը պիտի ըլլայ ենթակային եւ զինքը չըջապատողներուն համար:

Մտաւոր անհատներու առանձնայատուկ կեանքին համար ընտրուելիք նպատակներուն մէջ մեծ ու պզտիկ, լաւ կամ յոռին չկայ բնաւ: Պարկեշտութիւնը եւ յանձնառութիւնը կրնան մարդուս իրական արժանիքը երեւան բերել արուեստներու ամենէն արհամարհուածին մէջ անգամ: Ոսկի ապարանջանը ա՛յնչափ թանկագին է, ձուլիչին թէ փորագրողին, երկաթագործին թէ ոսկերիչին, դերձակին թէ կօշկակարին թեւին վրայ: Մի՛ արհամարհէք արուեստ ու արուեստաւորութիւնը: Ցարատեւ պարկեշտութեամբ թափուած քրտինքները միեւնոյն ադամանդներն են, ըլլան երկրագործին թէ վաճառականին, գրագէտին թէ սեղանաւորին ճակտին վրայ: Առանց այս պայմաններու կը հաւատանք թէ կեանքը պատիժ մըն է, անլոյս ու ծանր, կեանքը ձանձրոյթ մըն է, խեղդող ու հառաչագին, կեանքը ոչնչութիւն մըն է, որովհետեւ գիտենք այլ եւս մեծ իմաստասէրին հետ, թէ «կեանքը ինքնին արժէք մը չունի. իր գործածութենէն կախում ունի իր արժէքը. մարդուն ըրած բարիքը միայն կը մնայ, եւ ատով է որ կեանքը բան մըն է»: Բարիքի գաղափարը չսահմանափակենք աղքատի ողորմութիւն մը տալուն, կամ կաշառին նպաստ մը ընծայելուն մէջ: Գերագոյն բարիքը, ուրկէ ամբողջ մարդկութիւնը կ'օգտուի, աշխատելու մտադրութիւնը եւ յամառ կամքն է. եւ մենք այդ յամառութիւնը չպիտի կրնայինք ունենալ առանց ընտրութեան նպատակի մը, որ կարենար մեր ամբողջ կեանքին նպատակը կազմել:

Նպատակի ընտրութեան այդ կենսական հարցն է, որ մեզի կը պատմէ այն գաղտնիքը, որուն չնորհիւ ժողովուրդի խոնարհ դասակներ մարդկային յառաջդիմութեան քայլերուն վրայ առաջնորդող լուսատու փարոսներու պէս կը ցցեն իրենց գլուխը, որոնց առջեւ յետագայ սերունդներու ճակատները կը խոնարհին պատկառանքի եւ յարգանքի ջերմեռանդութիւնով:

Առանց այդ նպատակին ընտրութեան մեծ մարդ չպիտի կրնան ծնիլ մեր մայրերը եւ դատարկապորտութիւնը երիտասարդութեան յաղթանակող գերագոյն պատիժը պիտի մնայ մինչեւ վերջ:

ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԽՈՒՆԿԻՆ ԾԱՌԸ

(ԳԵՂՕՆ)

Սե՛ւ նոճիներէ ու դալա՜ր խաւերէ չըրջանակուած մա՛յլ դամբարան մը կայ, ընդարձակ դաշտին մէջտեղը, ուր տեղ ոչ մէկ ճամբորդի քրտինք կը թափուի, եւ ատորինակ հեռացումով մը, ոչ ոք կուգայ իր խանձած ճակատը զովացնելու այդ չուքերուն գրկին վրայ, դամբանը մինակ իր սգա՛ւոր ամբարտակներով, կը խալա՛յ ծառի մը տակ: Ճամբորդին քնոտ նայուածքը չի կենա՛ր հոն, գոնէ անգամ մը վերյուշելու համար մորմոքալից պատմութիւնը պարմանիին, որ, սիրտ բզկտող երանգով մը կ'առկայծուի իրաւա՛մբ. ընդհակառակը, երեսները չէ՛չտ կը դառնան, որպէս զի չի տեսնե՛ն...:

* * *

Սիրտ բզկտող յիշատակներ են որ, կուլա՛ն սիրտին մէջ, այրելով հոգին յաւէ՛տ: Մաքո՛ւր, անապա՛կ սէր մը կ'արթննայ պարմանիին սրտին մէջ՝ պարուհիին հանդէպ: Ու անոնք սիրեցին իրար: Այս կոյս սէրին առժգին, թափառ յաղաւրդը, միացումի՝ երջանիկ վայրկեաններուն մէջ փնտռեցին, սէրին աղամանդի վ՛ա կախանքը պիտի ուրուէ՛ր, ջուրի հանգրուան ըլլալուն համար կոր ծէք. ծնողքին արգելանքը՝ այդ չողքը պիտի մարէ՛ր, չուլայն սիրտերու մէջ տխուր ցաւ մը դնելով, որ, կը լեռնանա՛յ օրէ օր, ու կը սգա՛յ, այդ անհա՛ւն չղթային օղակաւորումին մէջ ինկած ըլլալուն, արգելանքի քմայքը՝ սրտառ պարմանին, մահուան պղնձէ ճա՛ղերուն տխո՛ւր ճամբորդը ըրաւ սրտաբե՛կ, ու դաչտին մէկ անկիւնը նետեցին զինքը, կերքոտ մախանքով մը վառուած...:

* * *

Սրտաբե՛կ, դալկահա՛ր լեզակներ բուսան գերեզմանին չուրջը եւ ո՛չ իսկ տատասկ մը իր չար գլուխը բարձրացուց տեսնելու համար՝ մաքի օտարուններով հա՛ր պառկողին անմահական յիշատակը, ու սէրը որ, կը փթթէ՛ յուշէտ կուրծքին մէջ: Գարուն կուգայ, բիլ ծաղիկներ հիւ կը դառնան գերեզմանին չուրջը, կանաչ բոհուտեղի մը հանգոյն խիտ կը բուսնի՛ն հո՛ն սամոզուն պատերներու մէջէն, ու ձիւն-ծաղիկը իր աղւոր գլխիկը կը կախէ, կը քսէ՛ արտամանին ցաւը գերեզմանին քարին վրան. աչքերը կ'արցունքոտին ու սիրտը կ'արիւնի՛ այդ տեսարանի դիւթա՛նքէն: Սեւեկքի դիւթագեղ թռչուններ ալ՛ցի՛կ, իրենց ցաւերը կ'երգեն յաւակ ու խորունկ մելամաղձութիւնով մը որ, խաւելքի բաբուրանը կը ցանէ հոգիին մէջ ու հառ կը մեռնի՛ն ա՛լ, մահուան ցրտին չունչերը անգիտա՛կ՝ սրտի մը վերջին հրայրքոտ կսծմունքէն:

* * *

Ատեն մը, գերեզմանին մէջ մարած էր ճակտին վրան սէրին ամբողը անգիտա՛կ, ու սպիտցած կուրծքին տակ այրո՛ղ ցաւը. աչքերը սեւերուն մատապակերին յաւելէն յագնա՛ծ ըլլալուն, սակայն, օր մը, պարմանիին սիրտին սէրէն, հողին մէջ, խունկի ծառ մը փթթեցա՛ւ. կանգնեցա՛ւ ան ուղղաձի՛գ, ալոցի՛կ գերեզմանին մէջտեղէն դալա՛ր թափիտրով չըջանակուած յաւէ՛տ, ու դարերո՛վ, դարերո՛վ այդ ծառը, իր կանա՛չ մանեակումին մէջ, մարդկայնութեան անգու՛թ, աղա՛չ քմայքները կը մատնանչէ դա՛ռնօրէն: Ու կը հսկէ անխօսակ, գերեզմանին վրայ, որպէս զի մէկը չգայ լալու հոն, մո՛ւռ ուան այդ կոխահաս սպանդին վրայ, երկու ցաւագին արցունքով, որպէս զի աշխարհի ապուշ անէծքէն չվրդովուի պարմանին՝ որ, խունկի ծառին չուքին տակ, դարաւոր կեանք մը կ'ապրի, յաւէլժական սզումով: Իր մահէն ետք խառներ ծլեցան չուտով, ու բուրումնաւէտները, գեղագոտրդեցին վայրը՝ ուր խունկն է որ կը ծխէ. ու անմեղ գառնուկն է որ, կը ճարակի անվրդո՛վ:

* * *

Վերջալոյսի մոլորա՛ն ատուերներ, երբ կ'երկննան երկրի վրայ, պարմանին հագցուա՛ծ գիշերուան ազիքէն, որ չըջիլ կը սկսի, դողդղալով կ'ելլէ իր դամբարանէն, լուսաւոր չքեղ չղարչներու մէջ փաթթուա՛ծ. ու մառմռա՛ռ, ձեռքը ճակտին կ'երգէ մէկը այն մեռելոյթի ողբական քերթուածներէն որ, դարերը հողին կ'երկնեն, ու տարիները հողին հող կը ծնին. Թախիծը կը մեռնի այդ անո՛ւշ խաղերուն մէջ. ու պարմանին, այդ անմահական պատկերէն հալածուա՛ծ, խայտանքի մը մէջ արբշիռ կը լողա՛յ, կուլա՛յ: Իր արցունքէն աղուոր առու մը կազմուած է, որ իր անուշ գլգլուքի ձայնովը կ'օրօրէ գեղանկարին դիւթանքը, ու լուսատուները, երջանիկ վկանե՛ր, դիւթանք մը կ'արտածեն այդ պահուն, իրենց վայրահա՛կ, քթթո՛ւն բիբերէն, ու անօրինակ, անապա՛կ դալկութիւնով համայնապատկերը կը վառմի՛յ, հովին վարանոտ ծփանքը, երբեմն ծառերուն տերեւները կը բերեն, գիշերուան դիւթագեղ զմայլեցութեան մէջէն, բարի յանդգնաւանքով, հրճուանքով: Այդ ձայնին անուշ արձագանգն է որ, երբեմն, գիշերին մէջէն անցնելով, մեր ականջին առջեւ կը ճռճա՛յ, հմայք ցանելով արտերու մէջ:

* * *

Մէկ օր մինակ, անգութ աղջիկը, իր կեանքին գունագեղ գնտջքի տաղանդքէն յղփացած, հին սէրերու անդրադարձումի մէկ վայրկեանին, ցաւագի՛ն վերյուշով մը պարմանիին խորհեցաւ, որուն յիշատակը ցուրտ թրթռում մըն է ալ հիմա, իր հրճուանքի ու խայտանքի հանդերձանքին մէջ թեղդուած հոգիին համար. ու եկաւ պարուհին հանգչեցնելու համար սիրտը երկու մռա՛յլ, անարտայայտ արցունքներու մէջ. պարմանիին համար, թափուեցան այս անհագ արցունքները որ, ոչինչ ունին արտայայտող իրենց ցոլո՛ւն ցուցանքին մէջ՝ սիրտի խռովքէն: Անկէ ետք, ալ ոչ ոք եկաւ վրդովելու, ու քարը համբուրելու, որուն տակ՝ կեանքը սէլն է որ կ'աճի մշտատեւ պլրաակներով, բուրումնաւէտ, կա՛յս, խունկին ծառին հետ, որ սէրէն փթթեցա՛ւ այդպէս, չհասկցուելով թէ ինչո՞ւ ամէն օր, ինք բիրտ թարմութիւն կ'առնէ վրան սպաշ ռամկութեան աչքին:

Սըվազ ՎԱՀԱՆ ԱՍԼԱՆԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԱՇԽԱՏԱՍԷՐԸ

(ՊԱՏՈՒՄ)

Ութը տարեկան պզտիկ տղայ մը սովորաբար կանուխ անկողին կը մտնէ, եւ հինգ վայրկեանէն արդէն քունը տարած է: 8-10 երկար ժամեր կ'անցնին, ընդհանրապէս հանգիստ անիկա դեռ. մայրն է որ կուգայ արթնցնել զայն, որպէս զի անիկա դպրոցին ճամբան ձեռք առնէ: Տղան կը մեծնայ, 15-16ին կը մտնէ, գիտէ թէ կանուխ դպրոց երթալու է, բայց անիկա հոգ չըներ, իր քունը կը չարունակէ, եւ նորէն մայրն է որ ամէն առաւօտ պիտի գայ զինքը արթնցնելու:

Այս տղան գիշե՛ր մը հանգիստ քնացած չունի. երէկ գիշեր կ'երազէր թէ [illegible] գրած չարադրութիւնը միւսներունը գերազանցեր էր եւ ուսուցիչը զինքը կը գովէր: Անցեալ օրը երազին մէջ բոլոր դասընկերներէն [illegible] ինք միայն գիտցած էր: Այս գիշեր, սակայն, ատանկ ուրախացուցիչ երազներ չէր տեսներ, [illegible] դասարանին մէջ [illegible] խաղացած: Անկողին մտած պահուն, դպրոցով միայն [illegible] անկողնին մէջ [illegible] էր, եւ ատոր համար առաւօտուն ալ պէտք եղածէն քանի մը ժամ աւելի [illegible] է: [illegible] ամէն մարդ խոր քունի մէջ է. [illegible] կը փորձէ, բայց դպրոցական հոգեր միտքը պաշարած են արդէն եւ ալ քունը ի զուր [illegible] կը ջանայ: [illegible] Դպրոց երթալու համար դեռ ատեն կայ, սիրտը կը նեղանայ: Ինչ օգուտ իրեն [illegible] օրը, լեռներուն ետեւէն վեր [illegible] ճառագայթները, [illegible] պատուհանէն [illegible] մտածելով:

Այդ տղան դպրոց հասնողներուն առաջիններէն է. գլուխը գիրքերուն վրայ [illegible] վայրկեան մը. կարծես թէ տանը ժամերով աշխատած ըլլալը չի բաւեր: [illegible] ուսուցիչն [illegible] «Կը տեսնէ՞ք, տղաք, Արամին օրինակ առէք, անիկա վաղը մեծնալուն մարդ պիտի ըլլայ» կը քարոզէ վարժապետը: Արամ ինք միայն գիտէ զգացած ուրախութիւնը, [illegible] եւ դասընկերներէն քանի մը [illegible] միայն [illegible] կը նախանձին անոր վրայ. միւսները կը մնան ինչ որ են:

Դադար է. տղաք պզտիկ են [illegible] արեւուն [illegible] ճառագայթներուն տակ քանի մը վայրկեան զբօսնելու: Ու այդ քանի մը վայրկեաններն կը բաւեն որ անոնցմէ չատեր քրտինքի մէջ [illegible] կարմիր դէմքով մտնեն դասարան: [illegible] Բայց ո՛ւր է Արամը. [illegible] վրայ է: [illegible] եւ ո՛վ գիտէ [illegible] պիտի ըլլայ. Ասկէ զատ ի՛նչ ըսել է քարէ դնդակ խաղալ, հօլ դարձընել, գիրար բռնել. Ի՜նչ կը հասկնան արդեօք երբ այնչափ աշխատելէ ետք թռչունիկ մը օդը կը հանեն եւ ապա բերնաբաց կը դիտեն զայն: Ի՜նչ կ'ելլէ թռչունին օդին մէջ կենալը տեսնելէ:

Դպրոցէն մեկնելու ատենն է. Արամ կոխ դէմքով կը վերադառնայ տուն, որովհետեւ հոն ի՞նչ պիտի ընէ, մինչ դպրոցը իր «հա»ը գտնող մը յաճախ կը գտնուի: Տղուն ներս մտնելուն, մօրը սրտին խռովութիւնը կը սկսի: Ինչ պիտի ըլլայ տղուն այս վիճակը. երեսը գոյն չկայ, մարմինէն կմախք մը միայն մնացեր է, մորթով մը ծածկուած:

Արամ դպրոցէն դառնալէն ի վեր պահանջուածէն աւելի աշխատած է արդէն. վերջապէս կը հանէ գիրքերը մէկ կողմ թողուլ: Սակայն ի՜նչ նեղացուցիչ է այս կեանքը. Տանը անդամներուն քովը կը նստի, վեր կ'երթայ, վար կուգայ, պատուհանէն դուրս կը դիտէ. բայց ի՛նչ ատելի բան է ս. ս. բանի մը մէջ հաճոյք չկայ:

Ի՜նչ գեղեցի՜կ գարնանային երեկոյ դուրսը. կանաչ լեռներ, ծով, ժպտուն հով. զուարթ վայելքը կեանքը քա՛ղ մը օր երկնցած կը կարծէ:

Հայրը եկած է. Արամ կը դիմաւորէ զինքը եւ ձեռքի լրագիրները առնելով մէկ կողմ կը քաշուի. մինչեւ անկողին մտնելը զբաղում գտած է, որ կը կարենայ լրագիրներուն վերնագրէն մինչեւ ստորագրութիւնը կարդալու մէջ:

Ծնողքն յետոյ, քովի Ցոնիկ տղան, չուզան ալ Արամի հօրը դրացի, եկեր է իր արհեստակցին հետ քիչ մը ժամանակ անցընելու: Զանազան նիւթերու վրայ խօսելէ յետոյ, խօսքը մարդը կը դառնայ իր զաւկին անօրինակ ծուլութենէն: Կը չնորհաւորէ Արա՛մի հայրը, ասանկ աշխատասէր, ապագայ խոստացող տղայ մը ունենալուն, որուն յաջողութիւններուն լուրերը՝ ամէն օր կը լսէ իր իսկ զաւկին բերնէն: Արամի հայրն ալ առիթը չի փախցներ իր կողմէն քանի մը չողոքորթ խօսքեր ընելու զաւկին եւ յորդորելու որ՝ չարունակէ մի՛ւ նոյն աշխատասէր, ամենէն սիրուած տղան: Միայն մայրը ներքէն մէջ կ'իյնայ, զաւկին առողջութեան մասին ունեցած մտահոգութիւններով:

Արամ, անկողնին մէջ, այդ օր իրեն պատահածները կ'որոճայ: Կը յիշէ ուսուցչին գովեստը, տուած յաջող պատասխանները. սակայն միտքը գլխաւորաբար վերջին պատահարով լեցուած է: Կարծածին չափ պարապ չէ անցած այդ օրը. տանն ալ, ուրկէ ո եւ է ուրախութեան պարագայ մը չէր սպասեր, իրեն հաճելի վայրկեաններ հայթայթեց: Ու կը խորհէր ան. «Ես իրաւ հանճար մըն եմ այս աշխարհին մէջ, ինծի պէսներ քիչ կը գտնուին, քանի որ գրեթէ ամէն բերնէ ես գովասանք միայն կ'իմանամ: Ա՜խ, ե՞րբ պիտի մեծնամ, հռչակաւոր գիտուն մը պիտի ըլլամ եւ փողոցէն անցնելուս՝ ամէն մարդ զիս քովինին պիտի ցուցնէ»:

Անկողին մտնելէն ի վեր չուրջ երկու ժամ անցեր է: Արամ հետզհետէ առանց կը մնայ, քանի մը ժամէն նորէն առտնոտ գլուխ ուռեցնելու համար:

Ա. ՄԻՍՔՃԵԱՆ

Հիւանդի այցելող բժիշկ մը.

—Տօքթէօր, ձեզ կանչել տալու պատճառը սա է որ փնտռած ամբողջ գիշերը հրէշնե՛ր կը տեսնէր:

—Բայց ինչո՞ւ համար անոր սենեակին մէջ կը գտնուիք:

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (64)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԻՇԱԿԵՐ ՄԱՐԴԸ

Թ.

ԴԻՄԱԿԸ ՎԱՐ Կ'ԻՅՆԱՅ

Տիկին տը Բէրհուարն աղեկսիկ չեչտով մը ըսաւ այդ ամէն խօսքերը, ինչպէս պիտի ընէր դատարանին մէջ, դատաւորներուն առջեւ, արդէն իսկ հակամէտ ժխտումի, որուն մէջ կիները այրերէն աւելի զօրաւոր են, որովհետեւ իրենց միտքը նուազ բարդ եւ աւելի անմեղ, պարզ հաստատումներու արամադիր ըլլալով չեն հակառակիր զիրար:

Պրիւլէ պաղ սարսուռ մը զգաց կռնակին վրայ: Մնաց որ, ճիշդ էր այրին ըսածը: Դէպքին իրականութիւնը մեծ նըշանակութիւն մը չունէր: Ո եւ է նախնական հարցաքննութիւն չէր կրնար վար դնել զայն, ուժ տալու համար ամբաստանող դրութեան մը:

Ասիկա տկներեւ, չօշափելի էր:

Տիկին տը Բէրհուարնի չափ միամիտ, ագէտ ըլլալու էր իր ձախաւեր գործին մէջ, չնշմարելու համար նօտարին ի գործ դրած հնարքը:

Եւ քանի որ այրին վեր կը ցատկէր խթանին տակ, կէս մը յատակ կը տեսնէր, միթէ վախ չկա՞ր որ աւելի լաւատեղեկութիւն խնդրէր օրէնքի տեղեակ մարդէ մը: Այդ պարագային, իր խաղը վտանգուած պիտի ըլլար: Եթէ երբեք վտանգ մը առաջ գար, նօտարն էր որ մէջ պիտի խաղար:

Հարկ էր պատահականութեան չթողուլ միակ առիթ մը, այդպիսի բան մը իրականանալու համար:

Ուստի, Պրիւլէ առաջին միջոցին, այն է վախցնելու սպառնալիքին դիմել որոշեց, ինչ որ յաջողած էր մինչ:

Բայց աղմկալից բառերով, պոռչտուքներով ու չարժումներով չէ որ ներչնչեց այդ վախը: Փորձառութեամբ գիտէր թէ լռագոյն եղանակն էր ցուրտ, հաչուուած սպառնալիքը, զոր ի գործ կը դնեն հարցաքննիչ դատաւորները, ամբաստանեալներու խոստովանութիւնները ձեռք բերելու համար:

Ուստի չատ վերապահեալ դիրք մը բռնեց բարկացած կամսուհիին հանդէպ: Ամենահամեստ չեչտով եւ յանդիմանական մեղմ խօսքերով ըսաւ նօտարը.

—Իրաւ որ, տիկին, ձեզմէ չէի սպասեր ատանկ լեզու մը:

—Ի՞նչ լեզու, գոչեց Տիկին տը Բէրհուարն:

—Այն լեզուն զոր քիչ մը առաջ գործածեցիք եւ որուն վրայ զարմանալու պատճառ ունիմ: Ձեր անխոհեմ գործէն յառաջ կրնայիք իմ վաղեմի ու յարատեւ բարեկամութեանս դիմում ընել, ազատելու համար այդ անխոհեմութեան հետեւանքներէն: Սակայն փոխանակ այդ միջոցին դիմելու, գէչ մեկնութիւն կուտաք իմ կշտամբանքներուս, երբ թէ թշնամի մը ունենայիք դիմացնիդ, ձեզ բերան առնող ու սպառնացող, ձեր գործերուն խորհրդականը, ձեր չահերուն անձնուէր ծառան ունենալու տեղ:

—Միթէ ատանկ բան ըսի՞ ձեզի, գոչեց խեղճ կինը խելայեղ:

—Ապահովաբար, տիկին, եւ նոյնիսկ, ձեր խօսքերը զարմանալիօրէն ի վեր հանեցին ինքնապաշտպանութեան եղանակնիդ դատաւորներուն առջեւ:

—Ինծի չհասկցուցի՞ք թէ, ինքզինքնիդ անմեղ հանելու համար, չպիտի վարանէիք կասկածներ ծառ բացնել իմ վրաս եւ հաւատացնել թէ իմ մեղսակցութեամբս ըրած էք ջնջել այդ վաւերագիրը:

Կամսուհին պատասխան չգտաւ տալու: Այս անգամ նօտարը իր յանցանքին մէջ կը փակէր զինքը, իր բացատրութիւնները առաջ բերելով: Ցանցառ գտնուած էր այդ մարդուն հանդէպ, որ վերջապէս իրաւունք ունէր այդ լեզուով խօսելու իր հետ: Զղջացուցած, զինքը մտածել դարձուցած էր, փոխանակ իր բարեկամութիւնը խնայելու դատական քննութիւն մը բացուելու պարագային:

Հիմա նօտարը սաստկութեամբ իմաց չպիտի տար իր յաճախորդուհիին պահուածքը, իր պատասխանատուութիւնը փրկելու համար:

Այդ պահուն բան պիտի ըլլար բարեկամական միջնորդութիւն մը առաջարկել, կատարելապէս ապահովելու համար կամսուհին, անոր բացատրելով թէ իր արարքին [illegible] չպիտի կրնար աղետաբեր հետեւանքներ ունենալ, [illegible] հրաժարի: Այրիին [illegible] թուղթը ուրիշ արժէք չունէր եթէ ոչ [illegible]:

Բայց ինչպէս տեղի պիտի ունենար այդպիսի միջամտութիւն մը. նօտարը եւ իր դէմը հիմա գլուխ վեր կը տեսնէր, եւ դարձեալ կամսուհիին [illegible] դէմքին վրայ կը տեսնէր այն անհանգիստ վախը, ուրկէ պիտի կրնար քաղել պէտք եղած օգուտը: Տիկին տը Բէրհուարնի խղճի խայթ էր որ [illegible] կը կազմէր Պրիւլէի:

Ու պէտք եղած օգուտը քաղեց Պըրիւլէ:

Արժանապատուութիւնը վիրաւորուած մէկու մը ձեւով, նօտարը իր յաճախորդուհիին յայտարարեց թէ ինք ալ հարկ եղած զգուշութիւնները ձեռք պիտի առնէր պատահականութեանց հանդէպ, թէեւ իր անձնուիրութիւնը Պօա-տ'Ամօրի բնակիչներուն նկատմամբ, քանիցս ապացուցած էր: Բայց քանի որ իրենց գաղտնիքներուն աւանդապահ մարդու մը հաւատարմութիւնն ու անձնուիրութիւնը բանի տեղ դրած չէին, անտարբեր մարդու մը դերին վերադառնալով զայն, զոր պարագաները, սակայն, հակառակորդի փոխած էին թերեւս, ինք ալ պէտք եղած զգուշութիւնները ձեռք պիտի առնէր:

Պրիւլէ այս ամէնը կ'ըսէր գլուխը խոնարհելով, մերթ ձեռքերուն մէջ առնելով զայն, արմուկները կրթնցուցած սեղանին վրայ, նախատուած ու խղճալի երեւոյթով մը:

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՌՈՒՍԻԱ

Սքրիտլով ծովակալին մեկնումը.—Խանդագին արտայայտութիւններ.— Պալթիկի նաւաբաժինը.— Ճափոնական նաւերու ընկղմիլը։

Բեդերսպուրկ, 28 ապրիլ.— Սքրիտլով ծովակալը, երէկ, Բեդերսպուրկէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Սեվաստոպոլ։ Ժամը 3ին ժամանեց Նիքոլա կայարանը, Նեվսքի պողոտային վրայ հաւաքուած ժողովրդեան խանդավառ ամբոխի մը կողմէ մեծ խանդավառութեամբ ողջունուելով։ Ծովակալը իսկոյն մտաւ կայս. սրահները, ուր կը սպասէին Ալեքսանդր Միխայլովիչ մեծ դուքսը, Ավելան ծովակալը, Ռոսդեսթվենսքի ծովակալը, Շերեմեթիեվ կոմսը, զօրավարներ եւ ցամաքային ու նաւային բարձրաստիճան սպաներ, որոնք եկած էին յաջողութեան մաղթանքներ ընելու անոր որ ռուսական նաւատորմին յոյսը եղած է։ Բոհանայ մը, որուն հետ կը գտնուէին Բեդերսպուրկի բարձր դասակարգէն պատկառելի քանի մը տիկիններ, եկեղեցական թանկագին պատկեր մը նուիրեց Սքրիտլով ծովակալին, նաեւ շաքար եւ վարդի փունջեր։ Գիւղացի ծերունի կին մը օրհնեց ծովակալը։ Վաղեմի զինուորական ընկերներ ողջագուրեցին ծովակալը, որ ամբոխին մէջ միացած էր։ Ծովակալը համբուրեց շուրջը գտնուող տիկինները, իւրաքանչիւրին համակրական խօսքեր ուղղելով. յետոյ գնաց իրեն յատկացուած վագոն-սալոնը, սպայակոյտի հրամանատարներէն Սթէցէնքոյի հետ, որ ծովակալին հետ Ծայրագոյն Արեւելք կ'ուղեւորի։ Ժամ 2.30ին մասնաւոր կառախումբը ճամբայ ելաւ, ժողովրդեան մեծագոչ «Հուռրա»ներուն մէջտեղ։ Շատերը կառախումբին ետեւէն կը վազէին անգամ մըն ալ ձեռքը այն քաջարի նաւազին որուն վրայ իր յոյսը եւ վստահութիւնը դրած է ամբողջ Ռուսիա։ Ծովակալը Մոսկուա պիտի կենայ, ուր Թրայցայի վանքը ուխտի պիտի երթայ. յետոյ Սեւաստոպոլ երթալով հոն օր մը պիտի մնայ՝ անձնական գործերը կարգադրելու. անկէ ուղղակի Ծայրագոյն Արեւելք պիտի ուղեւորի։

— Ռուսիոյ ծովային նախարարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք կ'առնէ, որպէս զի Պալթիկի նաւատորմը կարենայ յուլիսին Ծայրագոյն Արեւելք երթալ։ Հիւսիսային ճամբով ուղեւորելու ծրագիրը բոլորովին մէկ կողմ թողուած է։ Կարելի է որ ածուխ եւ պաշար բեռցած նաւերը այդ ճամբով երթան՝ մարտանաւերու ուղեկցութեամբ, բայց կարելի է նաեւ որ զրահաւորները եւ թորփիլանաւերը Սուէզի ջրանցքէն անցնին։ Այդ պարագային երկու նաւաբաժինները իրար պիտի գտնեն Հնդկական Ովկիանոսին մէջ։

— Ապրիլ 25ի գիշերը Վլատիվոստոքի նաւաբաժինը ընկղմեց ճափոնական մեծ փոխադրանաւ մը՝ Քինշիու-Մարու, չորս հազար թոնեաց։ Կը տանէր բրինձ, ռազմամթերք եւ 1500 թոնօ քարիւղ։ Զօրաթնդանօթներով սպառազինուած էր։ Այդ նաւուն մէջ գերի բռնուեցան 20 նաւազ, 17 սպայ եւ 85 բանուորներ։ Միւսները, որոնք առանց սպայի մնացած էին, անձնատուր չեղան, ինչպէս նաեւ ցամաք ելլելիք քանի մը զօրամասեր։ Ասոնք քաջութեամբ կռուեցան, բայց վերջապէս ռուսական նաւաբաժինը ընկղմեց այդ շոգենաւը։

— Այս լուրը լաւ տպաւորութիւն մը գործեց Բեդերսպուրկի մէջ, որուն հետեւանքով աւելի եռանդագին ընդունելութիւն մը պիտի ըլլայ Զէմսդվոյի ներսուներուն։

ՃԱՊՈՆ

Նաւատորմին յաւելումը.—Կարեւոր յանձնարարութիւններ.— Ընդծովեայ շոգենաւերու խնդիրը։

Լոնտոն, 28 ապրիլ.— Լոյտի գրասենեակներուն մէջ կը ծանուցուի թէ ճափոնական նոր զրահաւոր մը որ Անգլիոյ մէջ պիտի շինուի, 31 միլիոն ֆր.ի համար ապահովագրուած է՝ շինութեան, ծովը իջեցուելու եւ ուրիշ վտանգներու դէմ։ Ապահովագրուած մասերն են նաւուն պատեանը, մեքենաները, զրահները եւ զէնքերը։ Զրահաւորը քառորդ մը ամսուան մէջ պիտի շինուի։

Նիւ-Եորք.— Ճափոնի կառավարութեան ներկայացուցիչներ վերջերս ուսումնասիրեցին Ամերիկայի մէջ հնարուած ընդծովեայ շոգենաւերու զանազան ձեւեր։ Անցի օրը այցելեցին ընդծովեայ թորփիլանաւ մը, որուն հնարիչն է Լէյք անուն սպայ մը։ Կ'ըսուի թէ այդ նաւը գնուած է Ճափոնի հաշւոյն, սակայն հնարիչը յայտարարեց թէ վաճառման համար դեռ բանակցութիւն կատարուած չէ։

ՔՈՐԷԱ

Ճափոնական շոգենաւերու ընկղմիլը.— Զօներ.— Կարեւոր կռուաս մը.— Եալուի գետին անցքը.— Ալպաղիին փորձ մը.— Ճափոնական ձախողում մը։ Խազախներ։

Բեդերսպուրկ, 29 ապրիլ.— Եէզէն ծովակալին տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ ճափոնական Քինշիու-Մարու փոխադրանաւը ընկղմած ատեն երկու հարիւր հոգի խեղդուեր են։ Ռուսիոյ Ծովային Նախարարութիւնը կը յայտարարէ թէ բացարձակապէս անհրաժեշտ էր միջոցներէն վերջինին դիմել այդ նաւը, վասն զի գրաւման առատերն անոր մէջ դրուելու չափ մարդ չկար եւ եթէ նաւաբաժինին հետ տանիլ ձեռնարկուէր, անշուշտ նաւաբաժնին կատարելիք գործողութիւններուն արգելք պիտի ըլլար, անոր արագութիւնը ռուսական մարտանաւերուն շատ վար ըլլալով։

— Եէզէն ծովակալին ծրագիրներուն համար տեղեկութիւն չկայ. սակայն կը կարծուի թէ անիկա հեռագրի միջոցաւ հաղորդակցութեան մէջ է Վլատիվոստոքի հետ. շատ հաւանական չնկատուիր որ ճափոնական նաւաբաժինը, որ Վլատիվոստոքի ռուսական նաւաբաժինին վերադարձը արգիլելու համար ճամբայ ելած է, կարենայ անոր հանդէպ հասնիլ։

Լոնտոն.— Լոյտ կը ծանուցանէ թէ Քինշիու-Մարու փոխադրանաւը 1,250,000 ֆր.ի շինուած էր. նաեւ ծովի եւ պատերազմի վտանգներուն դէմ ապահովագրուած չէր։

Թոքիօ.— Ընկղմած նաւը Նիբբոն Եուսէն Քայշա Ընկերութեան կը պատկանէր եւ երեմի Պոմպէյի գիծին վրայ կ'երթեւեկէր։

Լոնտոն.— Իրիկուան լրագիրները հետեւեալ հեռագիրները կը հրատարակեն զոր Բեդերսպուրկի ճամբով Լեաօ-Եանկէն առած են.— Ապրիլ 23ին ռուսական յառաջապահները Վի-Ճուի մօտերը տեսան ճափոնական զինուորներ որոնք կը պատրաստուէին Եալուն անցնիլ։ Ապրիլ 25ի գիշերը գետին բերանը տեսնուեցան երկու շոգենաւեր եւ երկու փոխադրանաւեր։ Արշալոյսին այդ նաւերը մօտեցան եւ ճափոնները ձախ եզերքին վրայ նաւակամուրջ մը սկսան շինել, մինչդեռ տասնըվեց քիլոմեթր աւելի վեր ուրիշ մըն ալ կը շինուէր։ Կէսօրէն երեք ժամ ետքը գրաւեցին Սամալինտօ կղզին, ուր նաւակամուրջներ տարած էին։ Գիշերը առանց միջադէպի անցաւ։ Առաւօտեան ժամ 3ին ճափոնները Եալուն անցան Սինթիական գիւղին մօտ, ուր ռուսական յառաջապահները սկսան կրակ ընել. միեւնոյն ատեն ուրիշ յառաջապահներ ալ փոքր թնդանօթի մը միջոցաւ կը ռմբակոծէին Վի-Ճուի մօտ շինուած նաւակամուրջը, որուն բեկորներն ետքը հոսանքէն քշուեցան։ Ճափոնները, սակայն, կը շարունակէին գետը անցնիլ ուրիշ նաւակամուրջներէ՝ Վի-Ճուի հարաւային կողմը, եւ ճափոնական զօրագունդ մը, վեց թնդանօթներով, հանդիպեցաւ ռուս արձակազէններու, որոնք զայն պարտաւորեցին ետ քաշուիլ, առանց ժամանակ ձգելու որ ճափոնական թնդանօթները պատասխանեն։

—Բեդերսպուրկէն ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ.—Նովոսթի այսօր սա հեռագիրը կը հրատարակէ Լեաօ-Եանկէն.— «Ճափոնական երկու զօրախումբեր Եալուն անցան Զանկ-Սուէն եւ Սիւմ-Քաւսէքի միջեւէն։ Ցնցող թնդանօթաձգութեան ձայներ լսուեցան Տէթուրկոյի կողմերէն։ Հաւանական է որ Եալուն անցնող ճափոնական զօրախումբերը բազմաթիւ եղած են։ Մինչեւ հիմա որ եւ է կամուրջ չէ շինուած։»

Մուքտեն.— Հոս հասած լուրերու համաձայն, ճափոնական զօրաբաժին մը Եալուն անցեր է Սինթիական գիւղին մօտ, ապրիլ 26ին առաւօտ կանուխ։ Ճափոնները ընդունուեցան ռուսական յառաջապահներուն կրակովը. այս վերջիններուն լաւ նշանառութեան շնորհիւ, քանդուեր է այն կամուրջը զոր ճափոնները շինած էին Վի-Ճուի հիւսիսային կողմը, որով ճափոնները այդ քաղաքին հարաւային կողմէն անցեր են գետը՝ նաւակամուրջներու միջոցաւ։ Մաս մը հետեւակներ որոնք գետը անցած էին քանի մը թնդանօթներով, ուղղակի քալեցին Եաւէն-Ջէնի մօտ գտնուած ռուսական դիրքերուն վրայ, բայց այնքան բուռն կերպով ետ մղուեցան որ իրենց թնդանօթները ժամանակ չունեցան կրակ ընելու։

Բեդերսպուրկ.— Միշչենքօ զօրավարին Խազախները, Սանկ-Ջէնը գրաւելէ ետք, դէպի հիւսիս գացին Բէքին-Սէուլի մեծ ճամբով, եւ առանց ընդդիմութեան մը հանդիպելու Ան-Ճու մտան։ Բոլոր ճափոնցիները եւ Քորէացիները փախան։ Խազախներու անակնկալ երեւումը, Եալուի մօտ ճափոնական զինուորներուն եւ տեղ մը խուճապ առաջ բերաւ Բինկ-Եանկէն դէպի գետը գացող զինուորներուն մէջ որոնք վերադարձան Թաւ-Ջէնի։ Բազմանի եւ Զանկ-Ճուի ճափոնական զինուորները նոյն իսկ չը փորձեցին կեցնել ռուսական հեծելները, բայց արագաքայլ յառաջանալով դէպի Եալուի հիւսիսային ափունքին կողմը գացին։

ԵԱԼՈՒ

Թնդանօթակիրներու հետախուզութիւններ.— Ընդհարումներ.— Վի-Ճուի մէջ.— Գետաբերանը։

Թոքիօ, 29 ապրիլ.— Հօսոնօ ծովակալը, հրամանատար ճափոնական երրորդ նաւաբաժինին, հետեւեալը կը ծանուցանէ.— «Մաեա թնդանօթակիրը եւ քանի մը թորփիլանաւեր երկուշաբթի օրը Եալուի աջ եւ ձախ ժամանակով գետը մտան։ Ռուսները այդ նաւերուն վրայ յարձակում կատարելով, սկսան կրակ ընել իրենց դաշտային թնդանօթներով, բայց չկրցան վնաս մը հասցնել։ Ռուս զօրախումբ մը գետին մէջ գտնուող կղզիի մը վրայ, սկսաւ կրակ ընել անոր վրայ, որ հարկադրուեցաւ փախչիլ։ Երեքշաբթի օրը ռուսական հարիւր չափ հեծեալներ յարձակեցան մեր շոգենաւերուն վրայ։ 69 թիւ թորփիլանաւը պատասխանեց եւ ետ մղեց Ռուսները, որոնք դէպի լեռները փախան քանի մը վիրաւորեալներ թողլով։ Երեքշաբթի օր ժամ 5ին Ռուսները Անգա-Ջանկէն սկսան կրակ ընել։ Ճափոնները պատասխանեցին եւ կէս ժամէն լռեցուցին թշնամին։ Ճափոնները բնաւ վնաս չկրեցին։

Լոնտոն.— Թոքիոյէն հետեւեալը կը հեռագրեն.— Վի-Ճուէն առնուած վերջին հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ այդ քաղաքին մօտերը ռուսական հեռադիտակներ կան։ Ամէն օր հրացանաձգութիւններ կը կատարուին։ Ռուսները, առանց յաջողելու, կը փորձեն ճափոնները իրենց դիրքերէն դուրս հանելու։ Վերջին օրերու գէշ օդերը կ'երեւայ թէ յապաղեցուցած են ճափոնական գործողութիւնները Եալուի կողմերը։

ՓՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Ճափոնական նաւաբաժինը.— Անյաջող յարձակում մը.— Ընդծովեայ շոգենաւեր։

Բեդերսպուրկ, 29 ապրիլ.— Փորթ-Արթուրէն կը հեռագրեն թէ երէկ առաւօտ ժամ 1ին տեսնուեր են ճափոնական թորփիլանաւեր եւ ուրիշ մարտանաւեր, որոնք մէկ քանի ռումբ արձակեցին եւ յետոյ քաշուեցան դէպ ի հարաւ։

— Պաշտպանութեան համար տեղ մը կը կազմուին գաղտնի Փորթ-Արթուր ղրկուած ընդծովեայ շոգենաւեր։ Շատերը չեն հաւատար այդ լուրին, բայց պաշտօնատարները այնպէս կը նկատեն թէ հաւատալու կարօտ է. նաեւ կը յաւելուն թէ հիմա Թոկօ ծովակալը պիտի չկրնայ Փորթ-Արթուրը աւելի սեղմ կերպով պաշարելու ձեռնարկել, վասն զի շատ վտանգաւոր գործողութիւն մը պիտի ըլլայ։

ԸՆԴԾՈՎԵԱՅ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԸ

Ամերիկեան գիւտ մը.— Շահեկան կատարելագործումներ.— Ճափոն յանձնառու կը ներկայանայ։

Նիւ-Եորք, 29 ապրիլ.— Պրայտբորթէն (Քոնեքթիքըթ) կը հեռագրեն թէ անցի օրը Ճափոնի ծախուեր է Բրոքէֆոր ընդծովեայ շոգենաւը որ այդ քաղաքին մէջ շինուած է՝ Լէյք անուն նաւային սպայի մը յատակագծերուն համաձայն։ Այդ շոգենաւը երկու պատուհան ունի՝ սփակոտ ձեւով. մասնաւոր գործիք մը ունի, որով կրնայ ջուրին մէջ խարսխուիլ՝ ընդծովեայ հեռագրաթելեր կտրելու եւ ականներ դնելու համար։ Միանգամայն անիւներ ունի՝ ծովին յատակը երթեւեկելու համար։ Ծխել ինքնաշարժ կառքի մը դրութեամբ շինուած է։ Ծովին խորը 117 թոնօ տարողութիւն եւ ժամը առաւելագոյն հանգոյց արագութիւն ունի։ Իրեն չորսին այժ «կղզային» կը գործածուի ջուրին երեսը գտնուած ատեն, իսկ ծովին խորը՝ ելեկտրականութիւն։ Երեք Ո թիւով թորփիլներով սպառազինուած է։ Ռուսիա ալ ուզեր է գնել ընդծովեայ շոգենաւը, բայց Ճափոն աւելի նպաստաւոր պայմաններ առաջարկեր է։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները.— Անգլիական մամուլը.— Կարելի մերձեցում մը.— Ֆրանսայի հաւանական դերը։

Լոնտոն, 29 ապրիլ.— Ինչպէս յայտնի է, սխալ էին այն լուրերը թէ անգլօ-ֆրանսական միջամտութիւն մը պիտի ըլլայ ռուսաճափոնական պատերազմին մէջ, վասն զի պատերազմիկ կողմերուն երկուքն ալ կ'ընդդիմանան ո եւ է միջնորդութեան։ Ուրեմն միջամտութեան խնդիր չկայ, սակայն սա ալ անուրանալի է որ քանի մը շաբաթէ ի վեր Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ յարաբերութիւնները զգալի կերպով բարւոքած են, Անգլիական մամուլը, որ միշտ համակիր է դաշնակից տէրութեան՝ Ճափոնի, սկսած է բոլորովին պատշաճ լեզու մը գործածել Ռուսիոյ հանդէպ։ Այն անհաճոյ ու ձախող հրապարակագրութիւններուն զորս Անգլիոյ լրագիրները կ'ընէին թշնամութիւններուն սկսած ատեն, յաջորդած են բոլորովին տարբեր զգացումներ։ Վերջերս կարդացուեցան մեծ լրագիրներուն մէջ որոնք Անգլիոյ հանրային կարծիքը կը ցոլացնեն, հաճելի ըլլալու եւ համաձայնելու փափաք մը ցոյց տուող յօդուածներ։ Այդ լրագիրներէն մէկ քանին— արքունիքին եւ ազդեցիկ շրջանակներու մէջ տիրող կարծիքներուն ամէնէն իրազեկները— մինչեւ իսկ ըսին թէ անգլօ-ռուս մերձեցում մը փափաքելի է եւ իրենց համար անկարելի չերեւիր։ Բեդերսպուրկի ամէնէն ձեռնհաս շրջանակներուն մէջ ալ Լոնտոնի չափ փափաք կը յայտնուի անգլօ-ռուս մերձեցումի մը։ Լոնտոնի մէջ լաւ գիտեն թէ ազգին անջրպետներ կան անցնելիք, թէ խիստ փափուկ եւ կնճռոտ գործեր խնդրոյ առարկայ են որոնք մէկ օրէն միւսը չեն, չեն կրնար կարգադրուիլ եւ կարելի է բնաւ պիտի չկարգադրուին։ Գիտեն նաեւ թէ Ծայրագոյն Արեւելքի վերաբերեալ խնդիրներու համար համաձայնութիւնը խիստ դժուար է, վասն զի երկուքն ալ անզիջելի շահեր ունին։ Սակայն արգելք մը պիտի չըլլայ համաձայնութիւն մը գոյացնելու նուազ կարեւոր խնդիրներու մասին, ինչ որ բաւական պիտի ըլլայ անկեղծապէս բարեկամական յարաբերութիւններ առաջ բերելու։ Այդ, Անգլիոյ կառավարութիւնը եւ դիւանագիտութիւնը հիմակուընէ պիտի աշխատին այդ արդիւնքը ձեռք բերելու։ Իրաւ է որ տակաւին որ եւ է պաշտօնական բանակցութեան չէ սկսուած, սակայն կը խորհուի թէ ո՛ր տեսակ նուազ կարեւոր խնդիրով մը կարելի է սկսիլ, որպէս զի աւելի սիրալիր յարաբերութեանց եւ աւելի կարեւոր վէճերու կարգադրութեան համար ճամբայ հարթուի։ Հարկ չկայ ըսելու թէ պատերազմը մասնաւորապէս կը դժուարացնէ անգլօ-ռուս համաձայնութեան մը իրականացումը։ Անգլիոյ կարգ մը միջավայրերը պիտի բողոքեն դաշնակից տէրութեան (Ճափոն) հաւատարմութեան հետ ըլլալիք համաձայնութեան մը դէմ։ Սակայն սա ալ յայտնի է որ այդ բողոքները նկատողութեան պիտի չառնուին բարձրագոյն իշխանութեանց կողմէ, վասն զի Ճափոն պատերազմի սկիզբները այնքան չյարգեց Անգլիոյ փափաքները, որով Անգլիոյ կառավարութիւնը պէտք մը չունի նկատողութեան առնելու այն կէտը թէ ի՛նչ պիտի խորհի անոր արարքներուն վրայ, մանաւանդ այն ատեն երբ Էտուարտ թագաւորը, Ներկայ Նախարարութիւնը եւ Անգլիոյ ամէնէն նշանաւոր քաղաքական մարդիկը այնպէս կը նկատեն թէ անգլօ-ռուս մերձեցում մը աւելի յարմար է բրիտանական շահերուն, քան թէ անգլօ-ճափոնական դաշնակցութիւնը։ Մինչեւ հիմա որ եւ է բանակցութեան չէ սկսուած եւ որոշում մըն ալ տրուած չէ։ Սա յայտնի է, սակայն, թէ անգլօ-ռուս համաձայնութիւն մը լրջօրէն նկատողութեան առնուած է եւ եթէ անակնկալ պարագաներ չպատահին, Էտուարտ թագաւորը անոր նախաձեռնութիւնը պիտի առնէ, ինչպէս եղաւ անգլօ-իտալական եւ անգլօ-ֆրանսական մերձեցումներուն համար, եւ բարեբաստիկ արդիւնք մը պիտի ունենայ։ Բեդերսպուրկի անգլիական նոր դեսպան Սըր Զօրլզ Հարտինկ որ քանի մը օրէն իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի, վերջերս երկու անգամ Էտուարտ թագաւորին ներկայացաւ։ Իր վեհապետին ընդարձակ մէկ նամակը պիտի յանձնէ Նիքոլա կայսեր։ Սըր Զօրլզ Հարտինկի բացարձակ պաշտօն յանձնուած է ամէն ջանք ընել՝ մերձեցում մը առաջ բերելու Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Վիլհէլմ Բ.ի վերադարձը.— Կայսեր մէկ բանախօսութիւնը.— Խաղաղութիւնը։

Քարլսրուհէ, 29 ապրիլ.— Քաղաքապետութեան պաշտօնատունին առջեւ քաղաքապետը ողջունեց Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին եւ յայտարարեց թէ մեծապէս ուրախ է տեսնելով որ կայսրը քաջառողջ վիճակի մէջ է։ Խօսեցաւ նաեւ Ծայրագոյն Արեւելքի եւ հարաւային արեւմտեան Ափրիկէի գերման գաղթավայրին մէջ պատահած դէպքերուն վրայ, կայսրը շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած ընդունելութեան համար. յայտարարեց թէ ուղեւորութենէ վերադարձին իր մասին պաշտպանութիւն մը կը նկատէր կենալ իրեն սիրելի եղած բոլոր անձերուն մօտ եւ ցոյց տալ անոնց որ իր առողջական վիճակը բոլորովին գոհացուցիչ է։ Վիլհէլմ Բ. յարեց. «Այսօր ինծի եղած ընդունելութիւնը արժանաւոր շարունակութիւնն է Իտալիոյ մէջ կատարուած ընդունելութեանց։ Քաղաքապետը իրաւամբ ըսաւ թէ գերման ժողովուրդին գործը ծանր է։ Յիշատակը այն փառայեղ թուականին, ուր գերման ժողովուրդը կատարեց իր միութիւնը, յիշատակը Վէօրթի, Վիսէնպուրկի եւ Սըտանի պատերազմներուն, յիշատակը այն ուխտաւորութեան աղաղակին, որով Պատէնի մեծ դուքսը ողջունեց Գերմանիոյ առաջին կայսրը, պիտի ամրապնդեն այն համոզումը թէ Աստուած մեզի պիտի օգնէ։ Աշխարհը յուզող դէպքերը պէտք է պարտաւորեն մեզ մէկ կողմ թողելու կուսակցութեանց ներքին տարբերութիւնները եւ պառակտումները։ Կը յուսամ թէ խաղաղութիւնը պիտի չխանգարուի։ Կը յուսամ թէ այն դէպքերը, որոնց հանդիսատես կ'ըլլանք, արթուն պիտի պահեն գերման ազգը եւ անոր քաջութիւնը պիտի զօրացնեն։ Կը յուսամ թէ միաբան պիտի գտնուինք, երբ հարկ ըլլայ միջամտել միջազգային քաղաքականութեան։»

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՑԱՄԱՔԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ՆՈՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 2 մայիս.— Քուրոփաթքին զօրավարը կը տեղեկագրէ թէ Եալուի ճակատամարտէն ետքը Ռուսները պարտաւորուեր են քաշուիլ։ Ութը հարիւր մեռեալ եւ վիրաւոր ունեցեր են։ Ճափոններուն կորուստն է հօթը հարիւր մեռեալ ու վիրաւոր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ ճափոնները մէկ քանի օր տեւող ճակատամարտէ մը ետքը Եալու գետը անցեր են։ Ռուսները, Ան-Թունկը պարպելէ ետքը, դէպ ի Ֆինկ-Զաւանկ նահանջեր են։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կիրակի օրը ճափոնները բուռն թնդանօթաձգութիւն մը կատարեր են ռուսական դիրքերուն վրայ Շաւզանի եւ Սուշուքայի միջեւ։ Երկու կողմէն ալ բաւական ռումբ տեղացնելէ ետքը, ռուսական թնդանօթները դադրեցուցեր են կրակը։ Անմիջապէս ետքը ճափոնական զինուորները անցեր են Եալու գետը։ Երկու կողմէն բազմաթիւ մեռեալներ եւ վիրաւորներ կան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հաքատաթէէն առնուած հեռագիր մը ըսելով՝ [illegible] կը գտնուին ճափոնական զինուորներով լեցուն տասը փոխադրանաւեր եւ անոնց ուղեկցելիք քանի մը մարտանաւեր։

— Շանկայէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ Ռուսները նոր ամրոցներ կը շինեն՝ Փորթ-Արթուրը աւելի եւս պաշտպանողական վիճակի մէջ դնելու համար։

ՎԻԵՆՆԱ.— Եալուի վրայ մեծ ճակատամարտ մը տեղի ունենալով, տասնըվեց հազար ճափոնցիներ անցան գետը, պարտութեան մատնելով երեսուն հազար Ռուսներ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— (Պաշտօնական).— Ճափոնցիները Եալուի վրայ խիստ մեծ թուով յարձակեցան ռուսական զօրքերուն վրայ եւ զանոնք ետ մղեցին մինչեւ Խուտան։ Ռուսական կորուստները ծանր են, կ'ըսուի։

ՓԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Փորթ-Արթուրի ռուսական նաւաբաժինը որոշած է ա՛լ պաշտպանողական դիրքի մը մէջ չսահմանափակուիլ, քանի որ ընդծովեայ մարտանաւի փորձերուն յաջողութեան շնորհիւ, կրնայ լուրջ յարձակողական մը սկսիլ եւ մեծապէս նեղել ծովակալ Թոկոյի շարժումները։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Հացկերոյթ դեսպանատան մէջ.— Պ. Լուպէի նուէրը.— Կղերական լրագրի մը յօդուածը.— Իտալական լրագիրները.— Սպանական դեսպանին բացակայութիւնը.— Պ. Տրվիլ.— Համակրական ցոյցեր.— Պ. Լուպէի Հռոմէ մեկնումը.— Նաբոլի ժամանում — Հացկերոյթ.— Բաժակաճառեր.— Նաւային հանդէս.— Մեկնում Նաբոլիէ.— Սիրալիր հրաժեշտ։

Հռոմ, 28 ապրիլ.— Պ. Լուպէ երէկ իրիկուն հացկերոյթ մը տուաւ Իտալիոյ թագաւորին եւ թագուհիին, Հռոմի ֆրանսական դեսպանատան մէջ, որ շքեղապէս զարդարուած էր իտալական եւ ֆրանսական դրօշներով, ելեկտրական լոյսերով կը շողշողէր։ Թագաւորն ու թագուհին, ժամը 7.40ին հասան եւ դեսպան Պ. Պառէրի կողմէ ընդունուեցան սանդուխին գլուխը։ Պ. Լուպէ կը կրէր Աննունցիատա մանեակը, իսկ թագաւորը՝ Պատուոյ Լեգէոնի մեծ ժապաւէնը։ Թագուհին բաց մոխրագոյն զգեստ մը հագած էր եւ ադամանդակուռ մանեակ ու վարսակալ դրած։ Պ. Լուպէ նստած էր սեղանին մէջտեղը, իր աջ կողմը ունենալով թագուհին, Պ. Պրանքէրի, Թալպրինի մարքիզուհին, Պ. Ճոլիթթի։ Ձախ կողմը՝ Թուրինոյի կոմսը, Տիկին Թիթթոնի, մարքիզ Թալամբրինի, Տիկին Ճոլիթթի, Պ. Վիքթոր Վիլնոյա, Ճիանեթթի կոմսուհին եւ Պ. Լուզզաթթի։ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը բազմած էր Պ. Լուպէի դիմաց։ Ճաշացուցակը ձախ կերպով պատրաստուած էր։ Հացկերոյթէն յետոյ իտալ. եւ ֆրանս. երաժշտութեան կտորներ նուագուեցան։ Ժամը իննուկէսին աւարտեցաւ հացկերոյթը եւ հրաւիրեալները գացին դեսպանատան մեծ սրահները, ուր ընդունելութիւնները տեղի ունեցան։ Ժամը տասնըմէկին քառորդ մնացած, արքայական թափօրը մեկնեցաւ, ժամը տասնըմէկին ալ Պ. Լուպէ մեկնեցաւ։ Երեկոյթը մինչեւ կէս գիշեր շարունակուեցաւ, որուն բազմաթիւ եւ բարձր դասակարգի անձեր հրաւիրուած էին։

— Պ. Լուպէ Հռոմի քաղաքապետ Իշխան Քոլոնայի յանձնեց 40,000 ֆրանք, մայրաքաղաքին աղքատներուն բաժնուելու համար։ Այս առատաձեռնութիւնը մեծ տպաւորութիւն առաջ բերաւ, որովհետեւ անկէ առաջ Հռոմ այցելող երկու վեհապետներէն մէկը 2000, իսկ միւսը 10,000 ֆրանք միայն նուիրած էին։

— Վօչէ Տէլլա Վէրիթա կղերական լրագրին թիւերը գրաւուեցան, բուռն յօդուած մը հրատարակած ըլլալուն համար Պ. Լուպէի ուղեւորութեան առթիւ։ Բոլոր իտալական լրագիրները, քանի մը բացառութիւններէ զատ, դրուատիքով կը խօսին ֆրանքօ-իտալական բարեկամութեան վրայ եւ երկարօրէն կը նկարագրեն ժողովրդեան յարգանքին խանդավառութիւնը Պ. Լուպէի այցելութեան առթիւ։

— Սպանիական դեսպանատունը հերքելով Թրիպունայի սա լուրը թէ Հռոմի սպանիական դեսպանին բացակայութիւնը դիտմամբ է, կը յայտարարէ թէ առողջական պատճառներու արդիւնք է դեսպանին բացակայութիւնը։

— Թրիպունա կ'ըսէ թէ Փարիզի քաղաքապետական Խորհուրդին Նախագահ Պ. Տրվիլ «Իտալական Թագ» շքանշանին մեծ ժապաւէնը եւ Սէն-Մորիսի մեծ սպայութեան աստիճանը ստացած է։

—Իտալիոյ բոլոր մեծ ու փոքր քաղաքներուն մէջ համակրական ցոյցեր տեղի կ'ունենան քանի մը օրէ ի վեր, ի պատիւ Պ. Լուպէի եւ Ֆրանսայի։ Նշանակելի է Միլանի մէջ ի պատիւ ֆրանսացի ճարտարագէտներու եւ վաճառականներու եղած ընդունելութիւնը։

—Հակառակ անձրեւոտ օդին, առաւօտ է սկսեալ, անհուն բազմութիւն մը խռնուած էր պալատան հրապարակը, ներկայ գտնուելու համար Պ. Լուպէի մեկնումին։ Նախագահին մեկնած ատեն, պալատական պաշտօնատարները եւ տիկինները հաւաքուած էին մեծ սրահի մը մէջ։ Պ. Լուպէ ամենուն ալ սիրալիր բարեւ ուղղեց։ Թագուհին Պ. Լուպէի ընկերացաւ մինչեւ պալատին մեծ սանդուխը։ Հրամանատար սպաները շատ սիրալիր եղան։ Ժամը 9.10ին, արքայական թափօրը դուրս ելաւ պալատէն։ Հակառակ տեղացող սաստիկ անձրեւին, ժողովուրդը չէր հեռանար եւ կը շարունակէր «Կեցցէ Ֆրանսա» աղաղակել։ Պ. Լուպէ եւ թագաւորը միեւնոյն կառքին մէջ կը գտնուէին. բոլոր նախարարները, բացի Թիթթոնիէն, որ անհանգիստ էր, նաեւ ազնուականներ եւ կառավարական ուրիշ պաշտօնատարներ ներկայ էին կայարանին մէջ։ Պ. Լուպէ Քոլոնա իշխանին ըսաւ թէ բնաւ չպիտի մոռնար իրեն եղած այնքան սիրալիր ու համակրական ընդունելութիւնը Հռոմի մէջ։ Իշխանը փոխադարձաբար շնորհակալութիւն յայտնեց Հռոմի աղքատներուն ըրած 40,000 ֆրանքի նուէրին համար։ Թագաւորին ու Պ. Լուպէի հետ Նաբոլի մեկնեցան Թուրինոյի կոմսը, Ճէնովայի դուքսը, Պ. Պ. Տէլքասէ եւ Պառէր, եւ Պ. Պ. Թիթթոնի, Միրապելլօ եւ Բէրթթի նախարարները։

Նաբոլի, 29 ապրիլ.— Նաբոլիի մէջ մեծ պատրաստութիւններ տեսնուած են թէ քաղաքապետութեան եւ թէ ժողովրդեան կողմէ, Պ. Լուպէն եւ թագաւորը ընդունելու համար։ Քաղաքը շքեղապէս զարդարուած է, եւ ամէն կողմ Ֆրանսայի նկատմամբ համակրական արձանագրութիւններ կը տեսնուին, հակառակ տիրող փոթորկալից եւ անձրեւոտ օդին։ Քաղաքը ճամբորդներով այնքան խճողուած է որ օթէլներուն մէջ տեղ չկայ եւ շատեր սրճարաններու կ'անցընեն գիշերը։ Կայարանը շքեղապէս զարդարուած է եւ յաղթական կամար մը ձեւացուցած։ Ժամը 3ին, արքայական կառախումբը Նաբոլի հասաւ։ Սանթա-Լուչիայի առջեւ Նախագահն ու թագաւորը ընդունուեցան քաղաքապետին կողմէ, որ բարի գալստեան ուղերձ մը արտասանեց։ Ժամանման պահուն, իտալական եւ ֆրանսական նաւաբաժինները թնդանօթ արձակեցին։

— Հեղեղատասա անձրեւին պատճառաւ, Պ. Լուպէ, երէկ չկրցաւ այցելել ազգային թանգարանը։ Ժամը 6ին, թագաւորը առաջարկեց Պ. Լուպէի պտոյտ մը կատարել անպաշտօն կերպով։ Բայց նախագահը, վախնալով որ կը թրջի, ներողութիւն խնդրեց՝ այդ առաջարկը մերժելուն համար։ Թագաւորը կառքով պտոյտ կատարեց Թուրինոյի կոմսին ընկերակցութեամբ։ Ճաշէն առաջ, Պ. Լուպէ ֆրանսական գաղթականութեան կողմէ բազմաթիւ պատուիրակութիւն մը ընդունեց։

— Ժամը ութին Ռէճճիայի մեծ սրահին մէջ հացկերոյթ տրուեցաւ ի պատիւ Պ. Լուպէի։ Ներկայ էին՝ բացի թագաւորէն՝ Նաբոլի եկած նախարարները եւ կառավարական պաշտօնատարներ։ Պ. Լուպէ սա բաժակաճառը արտասանեց.

«Վեհափառ Տէր, Միջերկրականի այս ափունքին վրայ, լատին ցեղին օրրանը, ուր ապահովուած է Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի շահերուն խաղաղական զարգացումը, իրենց նաւաբաժիններուն պաշտպանութեան տակ, որոնք այսօր կ'եղբայրանան Նաբոլիի հրաշալի ծոցին մէջ, ինծի համար մասնաւորապէս հաճելի է իմ բաժակս պարպել իտալական արիասիրտ քաջ նաւատորմին եւ անոր վսեմ պաշտօնին լիակատար յաջողութեան համար։ Իտալիոյ հողէն մեկնելէ առաջ, ուր բոլոր սրտերը Ֆրանսայի ներկայացուցչին ըրին այնպիսի ընդունելութիւն մը՝ որուն յիշատակը չպիտի ջնջէ ժամանակը, կը խնդրեմ արքայական Ընտանիքէն, իտալական կառավարութենէն եւ ժողովուրդէն՝ ընդունիլ իմ խոր եւ սրտագին երախտագիտութեանս արտայայտութիւնը։»

Վիքթոր-Էմմանուէլ թագաւորը պատասխանեց հետեւեալ կերպով.

«Պարոն նախագահ, այն պահուն երբ հեռանալու վրայ էք Իտալիայէն, հաճոյք կը զգամ անգամ մըն ալ ըսելու թէ ձեր այցելութիւնը, որու միջոցին Ֆրանսայի մաղթանքները ձեզի ընկերացան, հրճուեցուց իմ ժողովուրդս, ինչպէս նաեւ զիս։ Իտալիա եւ Ֆրանսա, իրենց շահերը կարգադրելով Միջերկրականի մէջ, նոր զարկ մը տուին Եւրոպայի խաղաղութեան։ Ֆրանսական նաւատորմին ողջոյնը, որ պատմութեան մէջ փառաւոր էջեր արձանագրած է, անկեղծ եւ խոր արձագանգ մը պիտի գտնէ իտալացի նաւազներուն հոգին մէջ։ Յանուն իտալական բանակին, բաժակս կը բարձրացնեմ ի պատիւ ֆրանսական քաջարի բանակին»։

— Իրիկուան, թատերական չքեղ ներկայացում մը տրուեցաւ Սան Քարլոյի մէջ։ Ներկայացուեցաւ Տոնիծէթթիի Բոլիուտոյին երկրորդ արարուածը. նաեւ տեսիլ մը Էքսէլսիօր պարերգէն։ Թիկնաթոռներուն գինն էր 160 ֆրանք. իսկ օթեակներունը՝ 200-500։

— Գիշերուան ժամը տասնին դադրեցաւ անձրեւը. 3000 ուսանողներ, վենետիկեան լապտերներ բռնած ձեռքերնին, Մարսէյեզ երգեցին եւ համակրական ցոյցեր ըրին Պ. Լուպէի բնակարանին առջեւ։ Պ. Լուպէի ձօնուած երգեր ալ երգեցին։ Տեղական մամուլը, երէկ իրիկուն, հացկերոյթ մը տուաւ ֆրանսացի օրագրողներուն։

— Պ. Լուպէ 20,000 ֆրանք յանձնեց Նաբոլիի քաղաքապետին՝ քաղքին աղքատներուն համար։

— Նաբոլիի ուղեւորութեան առթիւ, Պ. Լուպէ զանազան կարգի պատուանշաններ նուիրեց իտալական նաւատորմի ծովակալներուն եւ հրամանատարներուն։

— Պ. Լուպէ Նաբոլիէն մեկնեցաւ այսօր, թագաւորին հետ ներկայ գտնուելէ յետոյ ֆրանսական եւ իտալական նաւաբաժիններու կատարած անցքին։ Ժամը ութուկէսին, թագաւորին հետ պալատէն մեկնեցաւ նախագահը եւ Ռեճինա-Մարկերիթա զրահաւորը նստաւ, թնդանօթի 21 հարուածներու մէջտեղ։ Թագաւորը ուզելով նաւային հանդէսին մէկ յիշատակը նուիրել Պ. Լուպէի, հեռագրով հրաւիրած էր Մոթթինօ նկարիչը, որ հարկ եղած սեւագիծերը առաւ Ռեճինա-Մարկերիթայի վրայ։ Երբ Նախագահը ժամը տասնին մեկնեցաւ Ռեճինա-Մարկերիթայէն, Մարսէյեզը երգուեհամար, Թինդոսի քանի մէկ հարուածներ արձակուեցան եւ նաւազները երեք անգամ «Հուռռա՛» աղաղակեցին։ Թագաւորն ու Պ. Լուպէ նաւ սիրալիր կերպով հրաժեշտ առին իրարմէ։ Թագաւորը սեղմելով Պ. Լուպէի ձեռքը, ողջագուրեց զայն։ Ցետոյ նախագահը սիրալիր հրաժեշտներով բաժնուեցաւ Թուրինոյի կոմսէն, Ճենովայի դուքսէն եւ իր հետեւորդներէն։ Թագաւորը, իր դառնալուն զրահաւորէն առ հեռագիրը ուղղեց Պ. Լուպէի. «Բարի ճամբորդութիւն կը մաղթեմ։» Մարսիլեայէն Պ. Լուպէ պատասխանեց. «Շնորհակալ եմ։» Կէս օրին, ֆրանսական նաւատորմիղը կ'անհետանար հորիզոնին վրայ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Սինկափուրի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս անուանուեցաւ Գորֆուի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Բեսամիլ պէյ, որուն յաջորդեց Շիրազի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Բէզնին էֆ.։ Շիրազի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս անուանուեցաւ Պորթսէյտի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Մինիր Սիւրէյեա պէյ, որուն յաջորդեց Պէլկրատի օսմ. դեսպանատան նախկին ընդհանուր հիւպատոս Ասըմ պէյ։

— Էտիրնէի նահանգին Բեռխիթէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Ագչէ Տաղի գայմագամ Ազմի էֆ., որուն յաջորդեց Բեռխիթէի գայմագամ Հիլմի էֆ.։

— Բէրզուզ գաւառին Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ անուանուեցաւ Շքոտրայի նահանգին կեդրոնական գաւառին Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ Մէհմէտ Խասա էֆ.։

— Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Հէքքեարիի կառավարիչ Ալի Րիզա պէյի եւ Տրապիզոնի ռուսական նախկին հիւպատոս Պ. Զլինքովի որ միեւնոյն պաշտօնին կոչուած է Աղեքսանդրիոյ մէջ։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ալաշէհր գաւառակին նոտար Ահմէտ Ասըմ էֆ.ի։

ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց արձակել 1313 ու 1314 տարիներուն գրուած ցամաքային եւ ծովային զինուորները եւ անոնց թոշակները վճարելով ու բոլոր պէտքերը հոգալով, ամենքն ալ իրենց ծննդավայրերը ղրկել Մախսուսէի շոգենաւերով։ Անոնց առաջին մասերը երէկ իրիկուն երեք շոգենաւերով դէպ ի Սեւ ծովի նաւահանգիստները ճամբայ հանուեցան՝ իրենց ծննդավայրերը երթալու համար։ Կայս. Մասնաւոր Թիկնապահ Մէհմէտ փաշա շոգենաւերը երթալով կայս. բարեւները հաղորդեց բոլոր զինուորներուն, որոնք «Բատիշահըմ չօք եաշա» գոչեցին։ Մէհմէտ փաշա նաեւ պէտք եղած հրամանները արւաւ զինուորներուն հանգստութեանը հոգ տանելու համար. նաեւ իւրաքանչիւր շոգենաւի մէջ կը գտնուին կայս. Թիկնապահներ՝ ուղեւորութեան պահուն հսկելու զինուորներուն հանգստութեանը։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ. — Ցունական լրագիրները Աթէնքի Թերթերէն առնելով կը ծանուցանեն թէ քանի մը օր առաջ Լարիսայի մէջ ձերբակալուած Քոնսթանթին անուն պուլկար աւազակը Վոլոյէն Աթէնք տարուեր է հսկողութեամբ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Կ. Պոլսէն կը գրեն Ֆիկառոյի, թէ կ'ըսէ Իգդամ, Ռումէլիի նահանգաց մէջ կատարեալ խաղաղութիւն ու անդորրութիւն կը տիրէ։ Պուլկարիա փախածներէն անոնք որ վերջերս վերադարձած են գթութեան կ'արժանանան։ Մանաւանդ Մանաստիրէն մեկնող Պուլկարները խումբ խումբ կը վերադառնան օսմ. կայս. կառավարութեան հովանիին տակ, որ հարկ եղած դիւրութիւնները կ'ընծայէ անոնց՝ իրենց գործերովը վերստին զբաղելու եւ նորէն իրենց բնակարաններուն մէջ հաստատուելու համար։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Պարսկաստանի, Ռումանիոյ, Ցունաստանի եւ Պելճիքայի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Պուլկարական գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ պետական Խորհուրդին Նախագահ Սայիտ փաշայի հետ։

—Հոլանտական նոր դեսպան տը Պիլանտ կոմսը, երէկ իր առաջին պաշտօնական այցելութիւնը տուաւ դատական նախարարին եւ միւս նախարարներուն։

ԽՏԻՎԻՆ Մայրը, երէկ առտու, Աղեքսանդրիայէն Կ. Պոլիս ժամանեց էլ-Մահրուսա զբօսանաւով, որ երբ Պէյքօզի առջեւ հասաւ, բոլոր նաւերը կայմերուն վրայ ելլելով «Բատիշահըմ չօք եաշա» գոչեցին եւ նաւագնացներն ալ Համիտիէ քայլերգը հնչեցուցին։ Շոգենաւը Պէպէքի առջեւ կեցաւ եւ Խտիվին մայրը շոգենաւակով գնաց Պէպէքի իր ծովեզերեայ ապարանքը։

—Երէկ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, Ներքինապետ Կանի աղա Պէպէք երթալով բարի գալստեան մաղթեց Խտիվին մօրը, հաղորդելով նաեւ կայս. բարեւները։ Խտիվին մայրը խնդրեց Կանի աղայէն իր երախտագիտութիւնները մատուցանել յառաջ կայս. Գահոյից։

—Խտիվին մօրը մասնաւոր բժիշկը՝ Ջամպաքօ փաշան ալ էլ-Մահրուսա զբօսանաւով Կ. Պոլիս ժամանեց։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ կառավարութիւնը Պատուոյ Լէգէոնի երրորդ աստիճանը տուաւ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատարներէն Եուսուֆ պէյ Բուսայի։

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ Տքթ. Պէսիմ Էօմէր փաշա որ անցեալները քանի մը ամիս յօդացաւէ տառապած էր, երէկ, կայս. արտօնութեամբ, Եւրոպայի ջերմուկները ուղեւորեցաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։ Անոր բացակայութեանը միջոցին դիմող հիւանդները պիտի դարմանէ օգնականը՝ Իսմայիլ Տէրվիշ պէյ։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէնին օգնական Պ. Հիւկնէն որ Ընկերութեան քանի մը պաշտօնեաներովը Գոնիա գացած էր, Պաղտատի երկաթուղիին առաջին մասին՝ Գոնիա-Էրէյլիի գծին շինութիւնները աչքէ անցուցեր է, մինչեւ վերջին կէտը՝ Գարաման։ Շինութիւնները փութով առաջ կը տարուին։ Պ. Հիւկնէն, ինչպէս ծանուցած էր, ուրբաթ օրը Կ. Պոլիս վերադարձաւ։

ՀԱՍՈՅԹՆԵՐՈՒ ԳԱՆՁՈՒՄԸ. — Տէրութեան հասոյթները աւելի կանոնաւոր կերպով գանձելու մասին Մալիէի մէջ կազմուած յանձնաժողովին պատրաստած ծրագիրը, ձեռնհաս պաշտօնատան մէկ տեղեկագրին հետ, կը քննուի պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին կողմէ, Ելմտական նախարարութեան ձեռնհաս պաշտօնեաներէն մէկը ներկայ կը գտնուի այդ խորհրդակցութեանց, հարկ եղած տեղեկութիւնները հաղորդելու համար։

ԹՆԴԱՆՕԹԻ ՁԻԵՐ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Հունգարիայէն գնել՝ Թօփխանէի զինագործարանին մէջ շինուած դաշտային արագաձիգ թնդանօթներուն համար պէտք եղած ձիերը։

ՕՏԱՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Ներքին գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ դրուած արգելքին հակառակ օտար երկիրներու վիճակահանութեանց տոմսեր կը ծախուին թէ՛ Կ. Պոլսոյ եւ թէ նահանգներու մէջ, ծանոյց ամէն կողմ՝ գործադրել այդ արգելքը եւ մաքսատուները ու Թղթատարատուները բերուած նոյն կարգի տոմսերուն մուտքը արգիլել։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ Նոր կայարանին վրայ կարգ մը յաւելուածներ եղան, ուղեւորներուն հանգստութեանը համար։ Քարափին խճուղիին վրայ դէմ առ դէմ ծառեր տնկուած են։ Հին նաւամատոյցը բոլորովին պիտի վերցուի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Երէկ առտու ժամ 8ու կէսին եւ իրիկուան ժամ 11ին Սէլանիկի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատունը հինգշաբթի օրը Թարապիոյ ամառանոցը պիտի փոխադրուի։

—Դեսպան Պարոն Մարշալ նոյն օրը Գոնիա պիտի ուղեւորի՝ զբօսական պտոյտի համար։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Ներքին գործոց նախկին նախարար Պ. Պարթու եւ Տիկին Պարթու այսօր Վիեննա ուղեւորեցան Քէօսթենճէի շոգենաւով։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր Տնօրէն Պ. Տըֆէ, շաբաթ իրիկուն, սեղան մը տուաւ ի պատիւ Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթանի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ. — Դանուբի մէջ գտնուած կղզիներու սեպհականութեան խնդիրը կարգադրելու համար կազմուած խառն յանձնաժողովը ընդունած է որ գետին միջնակը սահման մը ըլլայ երկու երկիրներուն համար. այդ գետին հիւսիսային կողմը գտնուած կղզիները Ռումանիոյ պիտի պատկանին եւ հարաւային կողմինն ալ Պուլկարիոյ։ Այդ գիծը տասը տարին անգամ մը պիտի քննուի, վասն զի նոյն գիծը գետին ընթացքին համաձայն քսան տարին անգամ մը կը փոխուի։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Ապրիլ 12էն 18 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերուն թիւն է 226, որոնց 2ը՝ կարմրուկէ, 5ը՝ ծաղկախտէ, 9ը՝ թիֆոյէ, 25ը՝ շնչառական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Վերին Եգիպտոսի մէջ ապրիլ 17ին ժանտախտէ 5 դէպքեր ու 2 մահեր պատահեր են, իսկ հետեւեալ օրը՝ տասնըմէկ դէպք եւ երեք մահ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ. — Երէկ Նէյլ Տէյիրմէնի կողմը երկաթուղիի գծին վրայ, երկու կամուրջներու մէջտեղը, ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Ժամը 5ին Բէնտիկէն եկող կառախումբը երբ նոյն տեղէն կ'անցնէր, Նէյլ Տէյիրմէնի կողմէն բարձունքէ մը մարդ մը կը վազէր դէպի երկաթուղին։ Կառախումբը չկրնալով կենալ, այդ մարդը ինկաւ վակօնին տակը. ոտքերը ու թեւերը կտրեցան. մէջքն ալ կտրեցաւ։ Խեղճ մարդը վայրկենապէս մեռաւ։ Կառախումբը վերջապէս կենալով դիակը առաւ ու Հայտար Փաշա տարաւ, ուրկէ Սկիւտարի ոստիկանութեան ղրկուեցաւ։ Քննութիւն կատարուելով հաստատուեցաւ թէ այդ անձը յոյն կօշկակար մըն է՝ քառասունհինգ տարեկան եւ Սկիւտարի Եէնի Մահալլէ թաղը բնակող։

Տես չորրորդ երես Բարսեղ Օրիւնեանի գինիի եւ գոնեաքի ծանուցումը։

ՏՕՔԹՕՐ

Օ. ՍԱՐԸԵԱՆ

Պէյ Օղլունտա Ճատտէի Քէպիրտէ Ֆրանսըզ սէֆարէթխանէսի գարշըսընտա 170 նօմէրօլու աբարթըմանտա։

Պէշ քէրրէ Եվրօբատան սօն մօտա էնվայի Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ գումաշլարը ճէլպ իթմիշ օլտուղընտան վէ ղայէթ պիլիմի վէ էհվէն ֆիաթլա էլպիսէ իմալ օլունաճաղընտան բէւլէթլէրի միւշթէրիլէրէ իլան օլունուր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նպաստից Յանձնաժողովը գումարուեցաւ այս առտու Գալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Յանձնաժողովը գլխաւորապէս նկատողութեան առաւ նպաստընկալ վարժարաններու հասոյթի յաւելման եւ ուրիշ խնդիրներ։

—Խառն Ժողովը հրաւիրուած է նիստ գումարել վաղը, Գալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ։

—Էջմիածնէն՝ Ս. Հայրապետի կոնդակով հաստատուած է Թիֆլիզի կուսանաց վանքի նորընտիր մայրապետ Հռիփսիմէ կոյս Արամեանցը իր պաշտօնին մէջ։ Մայրապետական կոնդակը կարդացուեր է ապրիլ 11ի կիրակին, պատարագէ վերջ, կուսանաց վանքին մէջ։

— Վրաստանի եւ Իմէրէթի Թեմին (Թիֆլիզ) առաջնորդ Սուրէնեանց սրբազան եպիսկ. իր առաջնորդական պաշտօնէն հրաժարուած եւ Էջմիածին հրաւիրուած ըլլալով, նոյն վիճակին առաջնորդական գործերը առժամապէս վարելու համար՝ Ս. Հայրապետը պաշտօն տուեր է Տ. Տիրայր Վրդ.ի։

— Ն. Ս. Օծութիւնը օրհնութեան եւ շնորհակալութեան կոնդակ մը ղրկած է Գանձակեցի Պ. Մկրտիչ Դանիէլեանի, տեղւոյն Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին շինութեան նպաստած ըլլալուն համար։ Նոյնպէս օրհնութեան կոնդակ ղրկեր է Պ. Մկրտիչ Մաքսապետեանի, որ Վանայ Կեդր. վարժարանին շինութեանը նպաստած էր։

— Բաղէշի ազգայիններէն ոմանք Առաջնորդարանին դիմելով խնդրեր են որ Քաղաքամէջի եկեղեցիներու կամ վանօրէից պատկանեալ պատրաստի եւ արտամադրելի դրամներէն մէյմէկ գումար փոխ տրուի իրենց, եւ յապահովութիւն՝ իրենց սեփական հողային կամ հասութաբեր անշարժ կալուածը «Պէյի պիլ վէֆա»ով գրաւ դրուի, ու որոշեալ պայմանաժամուն, օրինական տոկոսն ալ վճարեն։ Տեղւոյն Քաղ. Ժողովը, որուն նկատառման յանձնուած էր խնդիրը, դիմեր է Պատրիարքարան, որուն հրահանգին կ'սպասէ։ Ասկէ առաջ ալ քանիցս կարեւոր գումարներով փոխառութիւն եղած է անհատներու, բայց գանձումը անկարելի եղեր է։

—Կրօն. Ժողովը լսելով որ Կէտիկ Փաշայի Տ. Յովհաննէս քհն. Մերկերեան, վերջերս իր եկեղեցական պաշտօնին բոլորովին անհամաձայն դիտողութիւն մը ըրած է տեղւոյն եկեղեցւոյն պատուակալ քարոզիչ Տ. Ներսէս եպիսկ. Ասլանեանի դէմ, յանձնարարած էր Փոխանորդ Սրբազանին որ կոչելով յիշեալ քահանան խըստիւ ազդարարէ զգուշանալ իր կոչման անհամապատասխան գործերէ, որոնք կանոնական ծանր պատասխանատուութեան կ'ենթարկեն զինքը։ Ժողովոյ այս բանաւոր որոշումը գործադրած է Փոխանորդ Սրբազանը, կոչելով եւ հարկ եղած ազդարարութիւնը ընելով յիշեալ քահանային։

—Բարց (Նիկոմիդիոյ վիճակէն) գիւղի քահանաներէն Յովհաննէս քհն. Կարապետեան Իզմիթի դատարանէն եռամսեայ բանտարկութեան դատապարտուեր է, իր աշխարհականութեան միջոցին կառավարական հասոյթներու մէջ տեղի ունեցած մէկ պակասին իբրեւ պատասխանատու։ Ցիշեալ քահանան առաջնորդարանին յանձնուած ըլլալով, հոն կը մնայ բանտարկեալ։

—Արմաշի փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան, որ կիրակի օրը Տքթ. Թօփճեանի հետ ճամբայ պիտի ելլէր դէպ ի Արմաշ, հիւանդ ըլլալով չկրցաւ մեկնիլ։

—Տ. Կորիւն վարդապետի Բալաթի Առաջն. Փոխանորդութիւնը հաստատող կայս. Պէրաթը Պատրիարքարանի յանձնուած է։

—Թիֆլիզէն Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ռուսահայ ծանօթ գրագէտ Աբգար Յովհաննէսեան, որ երբեմն հրատարակած է Փորձ հանդէսը եւ Արձագանգ լրագիրը, մեռեր է։ Ցիշեալը վերջերս կը վարէր Թիֆլիզի առեւտրական պանքային տնօրէնութիւնը։ Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր Վանքի Մայր Եկեղեցին մէջ։ Ս. Պատրիարքը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց հանգուցեալին պարագաներուն։

—Նիկոմիդիոյ Տ. Ոսկի քհն. Պէքիրեան երէկ Պոլիս եկած ըլլալով, այսօր կը ներկայանայ Ս. Պատրիարքին, շնորհակալութիւն յայտնելու վերջին օրերս իրեն եւ Նիկոմիդիոյ առաջն. փոխանորդ Տ. Վահան քհն. Նաւասարդեանի ղրկուած ծաղկեայ փիլոնին համար։

—Նիկոմիդիոյ մէջ առժամեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմուած է հետեւեալ անձերէ.— Տքթ. Աբրահամ Թագւորեան ատենապետ, Սեփան Երամեան՝ ատենադպիր, մեծ. Ցակոբ Պաղտասարեան՝ գանձապետ, մեծ. Օննիկ Փափազեան եւ Դաւիթ Բալըքճեան։

—Կիպրոսի Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Պետրոս Վրդ. Սարաճեան, միաբան Երուսաղէմի, Պատրիարքարանէն առաջնորդական պաշտօն մը խնդրած է։

—Արաբկիրի եւ Ակնայ Նորընտիր Առաջն. Փոխանորդ Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեան, անձնական տկարութեան պատճառաւ հրաժարական ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր։

Երէկ Առեւտրական Ս. Դատարանին առջեւ շարունակուեցաւ հանգուցեալ Հ. Մանուէլ Վ. Քաջունիի ժառանգորդներուն եւ Վենետիկի Միաբանութեան միջեւ բացուած դատը։ Վանքին դէմ ժառանգորդներուն փաստաբանն էր Գրիգոր էֆ. Սինապեան, իսկ Վենետիկի Միաբանութեան փաստաբանն էր Տիրան էֆ. Երկանեան։ Դատարանը ասկէ առաջ պահանջած էր որ Վենետիկի վանքը հաստատէ իր քաղաքային անձնաւորութեան (personalité civile) հանգամանքը, այսինքն կալուածներու սեփականատէր դառնալու, զանոնք մատակարարելու, գնելու, վաճառելու, եւ երրորդի մը կողմէ ոտնձգութիւն ըլլալու պարագային, անոր դէմ դատ բանալու իրաւունքը։ Ասիկա հաստատելու համար վանքին կողմէ ներկայացուած էին մէկ քանի պաշտօնական թուղթեր, որոնց պարունակութենէն վանքին փաստաբան Տիրան էֆ. Երկանեան հետեւցուց թէ վանքին կալուածներ ունենալու իրաւունքը ճանչցուած է։ Միեւնոյն առթիւ Երկանեան էֆ. թուղթ մը ներկայացուց Հայ-Կաթոլիկաց Պատրիարքարանէն, որուն մէջ կ'ըսուի թէ Վենետիկի Միաբանութիւնը իրաւունք ունի կալուած գնելու, ծախելու, մատակարարելու, եւ անոր աբբահայրը յանուն Միաբանութեան դատ բանալու։

Ասոր ի պատասխան, վանքին դէմ Հ. Քաջունիի ժառանգորդներու շահերուն պաշտպան-փաստաբան Գր. էֆ. Սինապեան առարկեց թէ Պատրիարքարանը ինչպէս կրնայ այդպիսի թուղթ մը տալ, քանի որ պետական օրէնքը հաւաքական մարմին չի ճանչնար, եւ կարելի չէ ու եւ է հաստատութեան եւն. անուան կալուածական առ ու ծախ ընել, որոնք անպատճառ մասնաւոր անձերու անուան կ'ըլլան։

Դատարանը այս կէտին նկատմամբ իր տալիք որոշումը յառաջիկայ երկուշաբթիին յետաձգեց։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Պրուսա, Տ. Ս. Շ. — Պակասը հոս գտնուեցաւ եւ թարգմանուեցաւ։ Հաճեցէք յաջորդները ղրկել փութով։

ԱԶԴ

Հիւանդանոցի դէմի կանկառանոցի ներկայ տարւոյ բերքերը ի վաճառ հանուած ըլլալով, թէպէտ մէկ քանի գնել ուզողներ ներկայացած եւ իրենց անուննին արձանագրել տուած են, սակայն վերջնական աճուրդը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Եշ. (ապրիլ 22) Հիւանդանոցիս գրասենեակը ի Մեծ Նոր խան։ Ուստի եթէ ուրիշ գնողներ ալ կան՝ կը հրաւիրուին մասնակցիլ նոյն օրը վերջնական աճուրդին, ի միասին ունենալով պատշաճաւոր երաշխաւորութիւն։

ՏՕՔԹ. ԹՈՒՐԵԱՆ ի դիւրութիւն իր յաճախորդաց, կը ծանուցանէ թէ ամէն օր կէսօրէ վերջ, մինչեւ 9 (Ը. Թ.) կը գտնուի Բիւյիւքեան-Միսքճեան դեղարանը, Պանկալթը Գաբու, Թիւ 13։ 3—30

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԴԻՆՈՊԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԵԱԼՈՒԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՏՈՔԻՕ, 2 մայիս. — Ռէօթէր կը ծանուցանէ. — «Հինգ օր տեւող ճակատամարտէ մը ետքը, առաջին բանակը, Քուրոքի զօրավարին հրամանատարութեանը տակ, Եալուն անցաւ։ Հետեւակները վանեցին Ռուսները Քիւ-Լիէն-Չէնկէն, անոնց ձախ կողը պաշարելով եւ զանոնք պարտաւորելով թողուլ իրենց դիրքը։ Ճափոններուն հիմնական դիրքը շատ զօրաւոր է։»

—Եալուն անցնելու պատրաստութիւնները անցեալ երեքշաբթի սկսան։ Այդ օրը, ինչպէս նաեւ չորեքշաբթի ու հինգշաբթի, Ռուսները տեւական կերպով կրակ ըրին։ Ուրբաթ օր Ռուսները ռմբակոծեցին Վի-Ճաու։ Ասոր վրայ Ճափոնները անցքը կատարեցին նաւակամուրջներու վրայէն Վի-Ճաուի հարաւային կողմէն։ Ճափոնները շաբաթ օրը սկսան այդ գործողութեան առաւօտեան ժամ 3ին եւ աւարտեցին իրիկուան ժամ 6ին։ Կիրակի առտու ճափոնական հետեւակները յարձակելով գրաւեցին Ռուսներուն ձեռքը գտնուած բարձունքները. նաեւ կէս օրէն ետքը Ռուսներուն կատարած յարձակումները ետ մղեցին։ Վի-Ճաուի մօտ ու շրջականները Ճափոնները ունեցան երկու մեռեալ եւ յիսուն վիրաւոր։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ճափոնական դեսպանատունը պաշտօնապէս կը հրատարակէ երէկ Եալուի վրայ կատարուած վճռական ճակատամարտին տեղեկագիրը եւ կ'ըսէ. — «Մայիս 1ի առտուն Ճափոնի առաջին բանակը յարձակեցաւ Ռուսներուն վրայ որոնք Քիւ-Լինկ-Չէնը գրաւած էին, եւ պարտաւորեց զանոնք դադրեցնել իրենց կրակը, առաւօտեան ժամ 7ին։ Ասոր վրայ ճափոնական բոլոր զօրաբաժինները սկսան յառաջանալ եւ, առաւօտեան ժամ 8էն 9, գրաւեցին Քիւ-Լինկ-Չէնը եւ այդ տեղին հիւսիսային կողմը գտնուած բարձունքները։ Ռուսներուն կողմէ կատարուած երկու յարձակումներ ետ մղեցին։ Ռուսները կորսնցուցին քսան թնդանօթ՝ բոլոր կազմածներով եւ ձիերով։ Ռուսական քսան սպաներ եւ շատ մը ենթասպաներ գերի ինկան։ Ռուսները քաշուեցան դէպ ի Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկ։»

ՏՈՔԻՕ. — Ռուսները, ճափոնական նաւաբաժին մը հետ բուռն ճակատամարտէ մը ետքը, հեռացան Ան-Թունկէն՝ այրելէ վերջը այդ քաղաքը (Եալուի ալ եզերքին բերանը կը գտնուի Ան-Թունկ)։

— Քամիմուրա ծովակալը ապրիլ 20ին Կէնզան ժամանեց, առանց կատարած ըլլալու Վլատիվասթօքի ռմբակոծութիւնը, ինչպէս ծանուցուած էր, վասն զի թանձր մշուշ մը կար։ Ճափոնական նաւատորմը իմանալով որ Քինշիւ-Մարու ընկղմած է, ապրիլ 27ին զայն փնտռելու գնաց։ Նաւատորմը նորէն մօտեցաւ Վլատիվասթօքի, բայց դարձեալ մշուշ տիրելուն համար ետ դարձաւ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Օրէլ զրահաւորը որուն աւարտումը մօտ էր, Նէվայի մէջ ընկղմեցաւ։ Վեր հանելու գործողութիւնները դժուար ըլլալով, Քրոնշթատի Եէրմաք սառցահատ նաւը պիտի մասնակցի կատարուելիք աշխատութեանց։

ՊՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ. — Հեռագրական ռուս գործակալութեան թղթակիցը Բորթ-Արթուրի մասին նոր լուր մը չի հաղորդեր։

— Ճափոններու ռումբերուն արձակած կազերը կը թմրեցնեն զինուորներուն շնչառական գործարանները, ուրկէ կը հետեւցուի թէ Ճափոնները «լիտիթ» կը գործածեն։

ԲԱՐԻԶ. — Նախագահ Պ. Լուպէ երէկ վերադարձաւ։ Մարսիլիա ժամանելուն, հեռագիր մը ուղղելով Իտալիոյ Թագաւորին, ջերմ շնորհակալութիւն յայտնեց Իտալիոյ մէջ իրեն եղած սիրալիր ընդունելութեանց համար։ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը պատասխանեց թէ շատ զգացած է Պ. Լուպէի յայտնած զգացումներուն համար եւ թէ ամբողջ Իտալիա իր Թագաւորին հետ հաճելի յիշատակ մը պիտի պահէ անոր այցելութենէն։

—Բարիզի քաղաքապետական ընտրութիւնները կատարուեցան։ Ընտրուեցան 27 Նախարարութեան կուսակիցներ եւ 27 ընդդիմադիրներ։ 26 ալ համեմատական միջոցին։ Ընդհանուր կերպով կը կարծուի թէ քաղաքապետութեան Նոր Խորհուրդին ապագայ մեծամասնութիւնը նախարարութեան կուսակից պիտի ըլլայ։

— Երէկ Պոլ-Բարիզի ճեպընթաց կառախումբը Ֆերրիէրի մօտ զարնուեցաւ ինքնաշարժ կառքի մը, ուր վեց հոգի կային՝ մեքենավար մը, երկու այր, երկու կին եւ աղայ մը. ամէնքն ալ մեռան։

ԲԵՇՏԱ. — Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը իրիկուան ժամ 6ին հոս ժամանեց. մեծ հանդիսաւորութեամբ ընդունուեցաւ եւ ժողովրդեան կողմէ խանդավառութեամբ ողջունուեցաւ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 2 մայիս. — Քուրոփաթքին զօրավարին վերջին տեղեկագրին նայելով Եալուի վրայ կատարուած ճակատամարտը աւարտեր է Ռուսներուն պարտութեամբը որոնք ստիպուեր են նահանջել դէպի Ֆէնկ-Հուանկ, Ան-Թունկը այրելէ ետքը։ Ռուսներուն կորուստն է ութ հարիւր հոգի մեռած. նաեւ քսան երկու թնդանօթներ Ճափոններուն ձեռքը անցած են։ Ճափոններուն կորուստն է եօթը հարիւր մեռեալ կամ վիրաւոր։ Ճափոնները կը շարունակեն անցնիլ Եալուն։

—Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը կ'ըսէ թէ Քուրոփաթքին զօրավարին ծրագրին մէջ չկար՝ Եալուէն Ճափոններու անցքին լրջօրէն ընդդիմանալու պարագան։ Քուրոփաթքին զօրավարը կը փափաքի Ճափոնները հեռացնել իրենց գործողութեանց խարիսխէն, դէպ ի Մանչուրիա քաշելով զանոնք։

—Հաքօտաթէէն կը հեռագրեն թէ նոյն նաւահանգիստին մէջ մեկնելու պատրաստ վիճակին մէջ կը գտնուին զինուորներով լեցուած ճափոնական տասը փոխադրանաւեր եւ քանի մը մարտանաւեր որոնք անոնց պիտի ուղեկցին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ռէօթէր կը ծանուցանէ թէ Ռուսները նոր ամրութիւններ կը շինեն Բորթ-Արթուրի մէջ։

ԲԱՐԻԶ. — Պատերազմի լուրերը ազդեցին Բարիզի Սակարանին մէջ գիներուն ամբողջութեանը վրայ, սակայն փակման պահուն թեթեւ բարձրացում մը կար, վասն զի առաջին հեռագիրները չափազանցած էին իրողութիւնները։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 19 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Օ.	89	28
Ամէնէն բարձր գին	»	90	33
Ամէնէն վար գին	»	89	15
Ռումէլիի Երկաթուղի գոգ.	Ֆր.	120	25
Ամէնէն բարձր գին	»	121	12
Ամէնէն վար գին	»	119	75

ԲԱՑՈՒՄ 20 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Կ.	89	23
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	120	15
Շիրքէթի Խայրիէ		80	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական պանքա		435	—
Տէրքոզ		254	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	65
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	20
» ժուիսանս		1	90
» պարտաթուղթ		490	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		504	—
Թրամվայ		119	—
Պէյրութ Շամի Եփրատէն Ա		267	50
» » » Բ		385	—
Լավրիոն		62	10
Անատոլու երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	10
» պարտաթուղթ	«	385	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	12 ½
Բարիզ » »	Ֆր.	22	80
» » » չէք		—	—
Պէրլին տեսնելով չէք	մարք	18	58
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանկնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Ռուս էմբէրիալ	»	90	20
Բրիժիզ	»	41	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	06
Մէճիտիէ	»	—	—
Ռուսկի Թղթադրամ	Օ. Օ.	6	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 2 Մայիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	97
Միացեալ պարտաթուղթ	Բաց. Ղրշ.	88	15
	Փակ. »	88	8
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	578	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	—
Օսմ. [illegible]	»	446	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	485	—
Քրէտի Լիոնէ զուբոնը կտրած	»	1102	—
Իտալական Ռանթ	»	102	55
Սպանիական արտաքին	»	81	70
Թրանսվալ	»	121	—
Ձէք Լոնտոնի վրայ	»	25	110
[illegible]	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 2 Մայիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	40
Ռումէլի երկաթուղի	»	121	25
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 2 Մայիս

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	81	50
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	—
Անատ. երկ. պարտաթուղթ	»	103	40
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	295

ՊՐԻՒՍԷԼ, 2 Մայիս

Միացեալ պարտք		83	12
Ռումէլի երկաթուղի		120	50

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱԲԻԿԵԱՆ ԷՖ.Ի

ՔԱՂՈՒԱԾՔ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՕՐԻՆԱՑ

Խիստ պիտանի ամէն կարգի մարդոց համար

Կը պարունակէ առօրեայ պահանջական, առեւտրական եւ անհատական խիստ պիտանի խնդրոց վրայ օրինական ծանօթութիւններ՝ հարց պատասխանի դրութեամբ եւ թուրքերէն բնագրի դէմ հայերէն թարգմանութեամբ։

Գինն է 4 դահեկան։ Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով։

2 3

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԱԶԴ. — Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը պատիւ ունի յիշեցնելու Ռումէլիի երկաթուղեաց վիճակաթուղթերու տէրերուն որ, իբր հետեւանք 1903 նոյեմբ. 10ին հրատարակուած ազդին, յառաջիկայ մայիս 10էն սկսեալ, 2 Ֆր.ի պարգեւին համար՝ Ռումէլիի երկաթուղեաց վիճակաթուղթերու կտրօններու անջատման գործողութիւնը միայն Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի կատարուի, Օսմ. Պանքային կիշէներուն մօտ՝ տէրերուն ծախքով։

26 ապրիլ 1904 Կ. Պոլիս 3 5

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ. — Օսմ. Պանքային Բերայի մասնաճիւղը պատիւ ունի յիշեցնելու գիւղագնացութեան պատրաստուող անձերուն թէ վերջերս աւելցուցած է իր վարձու դրամարկղներուն թիւը, իր յաճախորդներուն խնդրանքներուն գոհացում տալու համար։ Չհրկիզելի դրութեամբ, եւ զանազան մեծութեամբ այս դրամարկղներէն իւրաքանչիւրը չափաւոր, շատ թեթեւ եւ ըստ կամս գործածելի արկղիկ մը կը պարունակէ որ դարակի պէս զետեղուած է եւ զոր կարելի է պէտք եղած ատեն առնել եւ իր պարունակութեամբը տանիլ յարակից զատ սրահ մը, ուր մասնաւոր սեղաններ դրուած են՝ անջատ մասերով, որոնք փափաքելի ամէն դիւրութիւն եւ յարմարութիւն կ'ընծայեն յաճախորդներուն՝ իրենց հաշիւներուն եւ կարգադրութիւններուն համար։ Այս արկղիկները, որոնք Կ. Պոլսոյ համար նորութիւն մըն են, առաւելութիւնը կը ներկայացնեն՝ պզտիկ տարածութեամբ արկղիկներու մէջ եւ հետեւաբար շատ զեղչուած պայմաններով եւ կատարեալ կանոնաւորութեամբ պահել «տօքիւման»ներ, արժեթուղթեր, գոհարեղէններ եւ ամէն կարգի արժէքաւոր իրեղէններ, որոնց պահպանութիւնը առանց վերջիններուս կատարելագործումին, շատ աւելի մեծ տարածութեամբ արկղներ պիտի պահանջէր։ Հարկ է աւելցնել նաեւ թէ այս դրամարկղներու վարձագինը շատ չափաւոր է եւ թէ Օսմ. Պանքային Բերայի մասնաճիւղին դրամարկղի սենեակին ամրութիւնն ու ապահովութեան երաշխաւորութիւնները ապացուցի չեն կարօտիր։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԲԵՐԱՅԻ մասնաճիւղը, գոհացում տուած ըլլալու համար այն անձերուն, որոնք կը փափաքին ապահով տեղերու մէջ դնել արժէքաւոր իրեղէններ, արժեթուղթեր, գոհարեղէններ եւն. առանց մասնաւոր արկղ մը վարձելու, կ'ընդունի այդ կարգի իրեղէններու պահպանութիւնը՝ կնքուած ծրարներու, տուփերու, պարկերու կամ պայուսակներու մէջ շատ զեղչուած եւ իրենց տարածութեան համեմատ փոփոխական գիներով։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՊՈԼՍՈՅ մասնաճիւղն ալ միեւնոյն առաւելութիւնները կ'ընծայէ հասարակութեան, որքան դրամարկղներու վարձու տրուելուն նոյնքան արժէքաւոր իրեղէններու պահպանումին համար։ 3—3

ՈՍԿԻ ՇՔԱՆՇԱՆ, ՓԱՐԻԶ 1900

Ընկերութիւն Քարմէլ Օրիանթալ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ
ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
Վարշաւիոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծումը

1903 յունուար 2ինար այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ: Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ
ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆեսոր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Պորտոյի գիտութեանց ֆաքիւլթէին բրոֆեսոր ԿԱՅՈՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՔԻ, Ս. Բեդերպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆեսոր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆեսոր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ: Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԸ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147
Երիէքեին եւ խցանի քաբսիւլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

Առաջնակարգ Ընկերութիւն **Հոնկրուազ** Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԵՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ:
Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ չնահանջման ժամանակութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի օտկերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանկոց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցման գանձելի տարբերակներու:
Կ'ԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՅԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ: Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՁԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Մեր գործակալը Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ. Գավաֆեան խան, թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՕՐԴԻՔ Ն. ՊԱԴՆԱԳԴԱՆԻ
Պոլիս Պառնաքան խան

ԿԱԹԻԼՆԵՐԸ ՃՇՄԱՐԻՏ
ՊՌԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹԻ
FER BRAVAIS
ամէնէն ազդու դեղն են
ընդդէմ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆ, ԳԼՕՐՕԶԻ-ԳՈՒՆԱՏՈՒԹԵԱՆ, ՈՒԺԱՍՊԱՌՈՒԹԵԱՆ, ՏԿԱՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ եւ այլն:

Առանց համի, առանց անախորժ հոտի, Պռավէի Երկաթը կը յանձնարարուի ուխտարժէ բոլոր բժիշկներէն կողմէ:

Պնդութիւն չի պատճառեր. Ակռաները չի սեւցներ. Քիչ ատենէն ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ–ԿՈՐՈՎ – ՈՅԺ – ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ կուտայ:

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններ եւ դեղօրէից վաճառատուներ:

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, հաղորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու առաջքէ խորտակումի դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով:

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղաբեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա:
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ 524

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանողող

Շոգենաւ	Թոնօ	Շոգենաւ	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Իպէրիքն	3500
Չէսդրիան	10500	Արգօն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապեան	3500
Քոլոմպեան	8000	Աթէնեան	2500
Ճորճեան	8000	Անատոլուքեան	2500
Պոսթոնեան	8000	Ալզաշեան	2500
Վինիֆրէտեան	8000	Լէսպեան	2000
Քալիֆորնեան	3700	Մինհօ	900
Վալոնեան	3700	Օպօրդօ	800
Ֆլորիտեան	3700	Լիզպօն	8
Տալմաթեան	3500		

Ապրանքի ընկերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատանէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ՀԱՅՈՆԴԵՆ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ մաքսատան կից տուն
600

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՕՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՐՏՕՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ
Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ
1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.: Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, առոյց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով: Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ և է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային. եթէ առանց խմեք տրուելու ալ կատարուի. Նմանապէս ո՛ և է սակի յաւելուած չի պահանջեր: Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին:

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.:
Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 ֆրանք:
Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով:

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ
Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին:

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ու կէս. 1897ին՝ հարիւրին 18. 1898ին՝ հարիւրին 18 և 1899ին՝ հարիւրին 16:
Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա:
Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ:
Կ. Պոլիս Ղալաթիա, Թահթալըմանի խան, Օսմ. Պանքային դիմացը:
Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին:

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1904 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՈՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առաւօտ Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրիկ. Ժ. Վ.
10 25	Մկն. Էսկի-Շէհիր Ժմ.	1 25
11 7	» Կէօքճէ Քըզըք »	12 45
12 5	» Սազլըճաք Բունար »	12 3
12 59	» Ալայունթ »	11 7
1 41	» Չէքիրլէր »	10 23
2 41	» Տէօյէր »	9 35
3 10	» Իհսանիյէ »	8 50
3 34	» Համամ »	8 23
3 44	» Կազլիկէօլ Համամ »	8 14
4 31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7 43
5 11	» Պէօյիւք Չօպանլար »	6 50
6 6	» Չայ »	6 3
6 51	» Իսհագլու »	5 10
7 15	» Եասսըհան »	4 45
7 46	» Աքշէհիր »	4 23
8 18	» Ագարի քէօյ »	3 43
9 —	» Չավուշճը քէօյ »	3 5
9 38	» Իլկին »	2 33
10 25	» [illegible]-Խանը »	1 39
11 20	» Սարայ-Ինի »	12 57
11 52	» Մէյտան »	12 17
12 52	» Բունար-Գալը »	11 12
1 30	Ժմ. Գոնիա Մկն.	10 30
Իրիկ.		Առաւ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առաւօտ Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրիկ. Ժ. Վ.
12 —	Մկն. Էսկի Շէհիր Ժմ.	10 —
12 44	» Աղ Պունար »	9 18
1 24	» Ալփու Քէօյ »	8 46
2 4	» Պէյլիք Ախուր »	7 58
3 9	» Սարիքէօյ »	7 1
3 58	» Պիչէր »	6 4
4 35	» Սաքըլէր »	5 27
5 9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5 —
6 3	» Պօլաթլը »	4 16
7 21	» Մալը Քէօյ »	2 49
8 15	» Սինճան Քէօյ »	1 47
9 —	Ժմ. Էնկիւրիւ Մկն.	1 —
Իրիկ.		Առաւ.

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առաւօտ Ժ. Վ.	Թ. 324 խառն Իրիկ. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առաւօտ Ժ. Վ.	Թ. 323 խառն Իրիկ. Ժ. Վ.
1 5	11 15	Մկն. Ալայունթ Ժմ.	12 30	10 35
1 25	11 35	Ժմ. Քիօթահիա Մկն.	12 10	10 15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 426 խառն Առաւօտ Ժ. Վ.	Թ. 424 խառն Իրիկ. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 425 խառն Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 423 խառն Առաւօտ Ժ. Վ.
6 16		Մկն. Ատա-Բազար Ժմ.	4 36	
6 34		Ժմ. Համիտիէ Մկն.	4 54	

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (49)

ՊԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Թ.
ՀՕՐ ՈՒ ՄՕՐ ՄԻՋԵՒ

Քլօթիլտ, բռնազբօսիկ ժպիտ մը շրթունքներուն վրայ, հարկ էր շահագրգռուէր թատերախաղին, և սիրալիր կերպով ընդունէր այցելուներ ու տափակ նիւթերու վրայ խօսիլ, մինչ իր մտածումը կը խոյանար հեռուները, շատ հեռուները, դէպի Սէն-Կրաթիէնի պարտիզպանին համեստ տնակը...

Վերջապէս, երկրորդ միջնարարին, Ֆիլիբ տը Լանժվիլ ներս մտաւ:

Խոնարհութիւն մը ըրաւ, դքսուհիին կողմէ իրեն երկնցուած ձեռքը բռնելով:

Իսկոյն, Ֆիլիբի տենդագին նայուածքին մէջ, Քլօթիլտ դժբախտութիւն մը գուշակեց, բայց աւան-սենը լեցուն էր բազմութեամբ, որով դժուարաւ կրցաւ պարտկել իր զգացած անձկութիւնը: Բարեբաղդաբար, այցելուները տակաւ մեկնեցան, եւ աթոռ մը պարապ մնաց դքսուհիին քովը:

— Պարոն տը Լանժվիլ, նստեցէք, ըսաւ Քլօթիլտ շնորհալից ժպտով, ցոյց տալով պարապ աթոռը, մինչ հովանաւորին հետ կը խօսէր... Աւելի լաւ պիտի տեսնէք սրահը, որ այս իրիկուն հիանալի է ճշմարտապէս:

Ֆիլիբի այլայլած դէմքը եւ անոր մռայլ նայուածքը կ'ահաբեկէին տարաբախտ կինը:

Վերջապէս երբ ամուսինը կը խօսակցէր հրաւիրեալներուն հետ, Քլօթիլտ կրցաւ իրեն ծռիլ եւ սա բառերը սահեցնել անոր ականջէն ի վար.

— Ի՞նչ լուր... Ձեր կծկուած դէմքէն կը կռահեմ թէ աղէտ մը պատահած ըլլայ...

Ջղաձիգ ժպտով մը, եւ իբր թէ թատերասրահին մէջ գտնուող գեղեցիկ դէմքերէն մէկը ցուցնելու երեւոյթով, Ֆիլիբ մրմնջեց.

— Չէք սխալիր... Քլօթիլտ, մեծ դժբախտութեան մը պատրաստուեցէք:

Իր երակներուն մէջ գտնուած բոլոր արիւնը դէպի սիրտը խուժեց:

— Զաւակս մեռա՞ծ է, մրմնջեց մանկամարդ կինը:

— Ո՛չ, պատասխանեց Ֆիլիբ աշխուժով... ո՛չ, ո՛չ, շնորհիւ երկինքին... Բայց հարուածը նոյնքան ահռելի է գուցէ... Մատլէն Կլէրար մեռած է:

— Մատլէ՛ն... մրմնջեց տիկին տը Ռուվրէյ... Իվօն ի՞նչ եղաւ...

— Զայն տեսնող չէ եղեր... Բարիզի գործաւորուհին, որ առած տարած էր զայն, ամենուն անծանօթ կին մըն է, եւ անհետացած Ժան Կլէրարի պէս, Մատլէնի յուղարկաւորութենէն յետոյ: Ոչ ոք կրցաւ ինծի տալ հասցէն ու անունը այն կնոջ, որ առած տարած է մեր զաւակը:

Քլօթիլտ պատանքի պէս ճերմակ գոյն մը առաւ...

Բայց երրորդ արարուածին վարագոյրը կը բացուէր, եւ փայփայուած ազնուական տիկինը ստիպուեցաւ աշխարհիկ կնոջ ժպտուն ծամածռումի դիմակին տակ պարտկել սիրտը պատառող ահռելի անձկութիւնը:

Ժ.
ԾԱՑՐԱԳՈՅՆ ԿԷՏԻՆ ՄԷՋ...

Ֆիլիբի տուած շանթահարիչ լուրերը, շատ բուռն ազդեցութիւն գործած էին տիկին տը Ռուվրէյի վրայ, ուժգնօրէն ցնցելով մանկամարդ կնոջ մարմինը, մանաւանդ այն բաղխումներէն յետոյ, որոնք զինքը դղրդած էին իր էութեան ամենէն խորին ալքերուն մէջ:

Երբ ներկայացումին աւարտումը վերջ մը տուաւ իր տանջանքին, դքսուհին ըսփոփանքի շունչ մը արձակեց:

Բայց մեծ սանդուխէն վար իջած եւ բաժանորդներու գաւթին մէջ կառքին ժամանման սպասած ատեն, Քլօթիլտ կը դողար սամոյրէ իր վերարկուին տակ եւ կզակները կը կափկափէին, այնպէս որ ստիպուեցաւ ժանեակէ թաշկինակին մէջ պարտկել իր սարսուռները...

Միեւնոյն ատեն, ճակատն ու ձեռքերը կ'այրէին տենդէն:

Այդ աղէտը, այնքան բիրտ ու յեղակարծ, վերջնապէս իր մէջ կ'անհետացնէր այն կորովը, որ երկար ատեն պայքարելու ուժ ներշնչած էր իրեն:

Ջերմապէս հաւատացած էր թէ Ֆիլիբ իր տարեւոր քաղցր բոյնին մէջ պիտի գտնէր Իվօնը... Նոյն իսկ վարժուած էր հօրը կողմէ առաջարկուած գաղափարին, եւ անոր պէս լուծումներուն ամենէն լաւը գտած զայն...

Եւ ահա, մահը, հարուածելով Մատլէն Կլէրարը, կ'ոչնչացնէր բոլոր այդ ծրագիրները:

Ի՞նչ պատահած էր միթէ պարտիզպանին տան մէջ... Իվօնի սնուցիչը, զոր ուրախ եւ քաղցրաշունչ ձգած էին տէր եւ տիկին Ռուվրէյ, ինչպէս կ'ըլլար որ յանկարծակի կը մեռնէր...

Շանթի այդ հարուածը, հանդարտիկ երկինքի մը մէջ, սոսկում ազդելու բնոյթը ունէր:

Մատլէն զո՞հ գացած էր արդեօք արկածի մը, ոճրի մը...

Պ. տը Լանժվիլ ատեն ունեցած չէր տեղեկութիւն տալու Քլօթիլտի, այդ օթեակին մէջ ու իմացուած ամենափոքր խօսքը նոր վտանգ մը պիտի յարուցանէր՝ որուն առաջքը առնուած էր հրաշքով միայն:

Բայց յաջորդ օրը, մէկ քանի ժամ յետոյ, Ֆիլիբ պիտի գար, մանրամասնութիւնները հաղորդելու, որոնց Քլօթիլտ կը սպասէր անձկութեամբ:

Սակայն, չէր կրնար տարակուսիլ Քլօթիլտ. անտարակոյս Ֆիլիբ մանրազնին քննութիւն մը բացած էր, եւ կատարած բոլոր հետազօտութիւններուն եւ ջանքերուն ապարդիւն ըլլալը հաստատելէն յետոյ միայն տիկին տը Ռուվրէյի բերած էր այդ լուրը, այնքան դէշ կերպով ճմլելով այս վերջինոյն սիրտը:

Ոչ ոք գիտէր Իվօնի ո՛ւր գտնուած ըլլալը... ոչ ոք կրնար ըսել անունը եւ հասցէն այդ կնոջ:

Մէկ հոգի միայն թերեւս կարենար այդ մասին տեղեկութիւն հաղորդել Քլօթիլտի եւ Ֆիլիբի.., Մատլէնի ամուսինը, պարտիզպան Ժան Կլէրար... իրաւ է որ, Մատլէն գաղտնապահ մնացած էր Քլօթիլտի մասին, բան մը չյայտնելով ամուսնին, դքսուհիին կողմէ եղած պատուէրին համաձայն... բայց անտարակոյս կը ճանչնար միւս փոքրիկ Իվօնի մայրը, եւ պարտէր ի վիճակի ըլլալ փափաքուած բոլոր տեղեկութիւնները տալու:

Աւա՜ղ, զինքը հարուածող դժբաղդութենէն խելայեղ, եւ անոր զարհուրելի հեղինակը ըլլալու համոզման տակ ջախջախուած, թշուառական պարտիզպանը խոյս տուած ըլլալու էր:

Այդ անհետացումը անել կացութիւն մը առաջ կը բերէր: Ոչ մէկ միջոց կը մնար Քլօթիլտի եւ Ֆիլիբի, այդ անել ու յուսահատական ճամբէն դուրս ելլելու:

Տիկին տը Ռուվրէյ անէացած եւ անոր՝ բիրտ իրականութեան հանդէպ, կը հաւատար թէ անօգուտ պիտի ըլլային իր կատարելիք փորձերը, զաւակը գտնելու համար:

Այն ինչ իր ուղեղը կը չարչարէր այդ սրտայոյզ մտածումները, ա՛լ աւելի կը սաստկանար իր տենդը:

Երբ տուն դարձաւ ամուսնոյն հետ, այս վերջինը Քլօթիլտի վերարկուն հանած ատեն չկրցաւ բացագանչութիւն մը զսպել, կնոջը կապտագոյն դէմքը տեսնելով, որ իրենին հետ կը ցոլար խոշոր հայելիին մէջ:

Անձկութեամբ հարցաքննեց Քլօթիլտը:

(Շարունակելի)